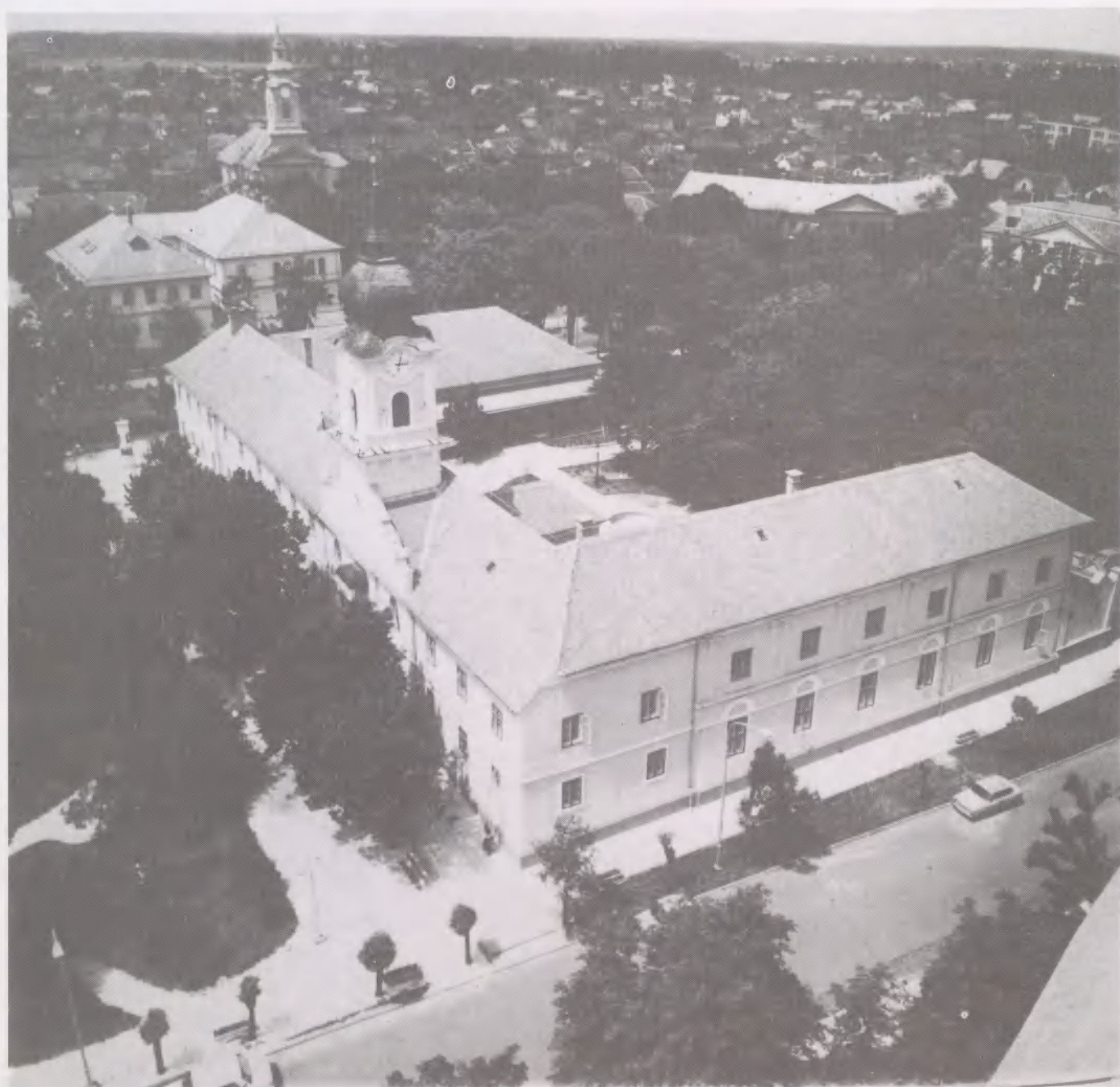

VILÁG

vakok

1994. augusztus

Nagykőrös Városháza

TARTALOMJEGYZÉK

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás.....	3
Gyászjelentés.....	5
Bartha Zsuzsanna: Szürke eminenciások	6
Lak István: Olaszországi utazás	8
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hír:	
Kis-Varga József: Nem állt meg az idő	11
Fejér megyei hír – Firginé Gyöpös Mária:	
Sárbogárdon körzeti csoport alakult.....	12
Somogy megyei hír – Csik Lajos:	
A felnőtt látássérült családok találkozója.....	13
Bartha Zsuzsanna: Összefogással a Braille kultúráért	14
Bornemissza Attila: 24 éves a Tinódi Klub Cserhát Művészköre	15
Dr. K. Jernigan: Ellenünk van-e az irodalom?	16
Dr. Szabó Miklós:	
Az új lakás törvény fontosabb rendelkezései (III. befejező rész).....	25
Kovács Pál: Barangolás régi hangszerek között (I. rész)	28
Vak Költők versei	29
Barabásné Nagy Margit: Kató néni	30
Dosek Lajosné: Atlétáink kassai szereplése.....	31
Melegi Karola: Bűnügyi mazsolák.....	32
Az Árueladás tájékoztatója.....	33
Szerkesztőségi közlemény	33
Felhívás.....	33
Hirdetések	33

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MVGYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1450 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Bartha Zsuzsanna:

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1994. június 29-én ülésezett. Igazoltam Borbély Lajos maradt távol.

A napirend elfogadása után első pontként az Üdültetési és Braille Emlékérem Bizottság javaslatait vitatták meg, dr. Szőke Lászlónak, a bizottság elnökének előterjesztésében. A bizottság június 9-én ülésezett, ahol a megyei szervezetek emlékéremre vonatkozó felterjesztéseit véleményezték, ezenkívül a Braille Emlékérem adományozásának szabályait egészítették ki, valamint Balog Ferenc elhunytja miatt új tagra tettek javaslatot.

Az idén 13 megyei szervezet küldött javaslatot, 27 főre vonatkozóan. Dr. Szőke örömmel szolt arról, hogy a múlt évi szabályozás beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

Az elnökség minden egyes felterjesztést alaposan megvitatott, s végül kialakult a sorrend. Összességében 3 arany, 10 ezüst, és 8 bronz érem került kiadásra. (Az átadást követően a teljes névsort közöljük).

Az elhunyt Balog Ferenc, a Heves megyei szervezet titkára megüresedett helyére Klimász Sándornét Rózsa Zsuzsát (Szeged) javasolta az Üdültetési és Braille Emlékérem Bizottság, amit az elnökség jóváhagyott.

A napirend második pontjaként az őszi közgyűlések előkészítéséről hallgattak meg tájékoztatást az elnökség tagjai a főtitkár előterjesztésében. (A pontos időpontok a mellékletben meg-

találhatók). Az elnökség tagjainak jelezniük kellett, hogy melyik közgyűlésen óhajtanak személyesen részt venni.

A főtitkár hangsúlyozta, hogy minden megye maga dönti el, milyen taggyűlést tart. Fontos azonban, hogy kitűnjön a beszámolóból a megyei szervezet éves tevékenysége, s egyúttal ez a beszámoló a külvilág tájékoztatására is alkalmas legyen. A megyei közgyűléseken a hivatal képviselői feltétlenül szólnak a folyóiratok árának emeléséről és az elveszett tagkönyvek kiadásának feltételeiről.

A napirend harmadik pontjaként a tagdíj emelésére vonatkozó javaslatot vitatták meg. A javaslatot a főtitkár ismertette. A vita elsősorban azt firtatta, hogy ennek eredményeként nem csökken-e jelentősen a szövetség taglétszáma. Érvek és ellenérvek hangzottak el, de végül is elvileg mindenki egyetértett a tagdíj emelésének szükségességével és úgy foglaltak állást, hogy az őszi közgyűlések résztvevőit arról tájékoztatják, hogy leginkább a 300 forint éves tagdíj a reális összeg. A tagdíjmentességet egyértelműen elutasította az elnökség. Az elnökség a tagdíj emeléséről kialakított véleményét a jövő évi Országos Küldöttközgyűlés, mint illetékes fórum elé terjeszti, ahol a döntés megszülethet a kérdéstről.

A napirend negyedik pontjaként a vakságból származó többletkiadásokról esett szó, amit a Népjóléti Minisztérium felkérése alapján állított össze dr. Szőke László és Erhartné dr. Molnár Katalin. A felmérés természetesen nem azt a célt szolgálta, hogy a becsült összeget a közeljövőben megkaphatják

a látássérültek. Egy megközelítő átlagról van szó, amelybe igyekeztek minden olyan plusz költséget beszámítani, ami a látásfogyatékoság hátrányának kompenzálását szolgálhatja az élet különböző szinterein.

A napirend utolsó pontját, azaz a Főkefe Ipari Kft helyzetéről, esetleges privatizációjáról szóló beszámolót, Köves Gábor igazgató hivatali elfoglaltsága miatt szeptemberre elnapolták.

Következtek a bejelentések:

- A Segédeszköz Bizottság vezetője, dr. Hohl József adott tájékoztatást a szövetség által kezelt segédeszköz pályázatok könnyebb elbírálása érdekében elkészített nyomtatvány-tervezetről. Az elnökség úgy foglalt állást, hogy jogászi közreműködéssel készítsék el a végleges űrlapot, s azután kerüljön a megyei szervezetek titkáraihoz.
- A budapesti Gyengénlátók Általános Iskolája a végzős nyolcadikos tanulóknak távcsöves nagyítót ajándékoz. Egy darab nagyító ára közel 20 ezer forint. Az iskola ennek a nemes célnak a megvalósításához a szövetség segítségét kérte. Az elnökség 40 ezer forint támogatást hagyott jóvá.
- A debreceni Gyengénlátók Általános Iskolája 56 gyermek üdültetéséhez kért anyagi támogatást. Részükre 30 ezer forintot hagytak jóvá.
- Szövetségünk képviseltette magát a Magyar Gyógyepedagógusok Egyesületének konferenciáján.
- Június 20-22-e között horvát delegáció látogatott el szövetségünkbe. A kapcsolatfelvételt szolgáló találkozás kellemes légkörben zajlott és eredményesnek

mondható. Vizontlátogatásunkra az őszi folyamán kerül sor.

- Az Egészségkárosodottak Tanácsa, ahol megfigyelőként vagyunk jelen, hozzánk megküldött anyagával szövetségünk alapjaiban egyetért, és felkéri a főtitkárt, hogy az elnökség véleményét egy külön levélben fogalmazza meg.
- Lengyelországban egy kéthetes szemináriumon szövetségünket dr. Hohl József képviseli. Az utazás kivételével valamennyi költséget a Lengyel Vakok Szövetsége fedezi.
- Szövetségünk BAZ, valamint Budapest és Pest megyei Szervezetei részt vettek az ART '94 rendezvényen (a mozgássérültek művészeti vetélkedője), ahol szép sikert arattak.
- Szövetségünk képviseltette magát a Nemzeti Szakképzési Intézet konferenciáján, ahol a megváltozott munkaképességűek munkábaállításáról volt szó.
- Győrben a vak gyermekek és szüleik tájékoztatóján a főtitkár képviselte az MVGYOSZ-t.
- Fejér megyében, Sárbogárdon körzeti csoport alakult.
Az ülés az elnöki zárszóval ért véget.

*

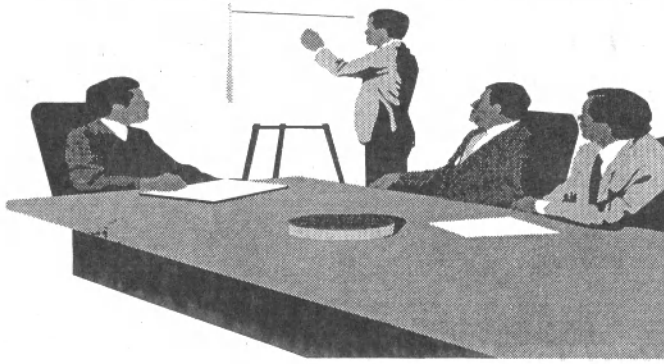
Melléklet

*Az MVGYOSZ megyei szervezeteinek
1994. évi beszámoló tag- és
közgyűléseinek rendje*

Szeptember 7. (szerda): Csongrád megye – Szeged,

Szeptember 8. (csütörtök): Békés megye – Békéscsaba,

Szeptember 10. (szombat): Fejér megye – Székesfehérvár,

Pinviczki György:

Búcsúzunk Ertl Sándornétól

Elhunyt Ertl Sándorné, Ilonka, akit 73 éves korában szólított el közülünk az Úr magához. Elmondásaiból tudjuk, hogy egészen fiatalon, 25 éves korában került először kapcsolatba látássérült emberekkel. Ugyanis 1946-ban vállalt munkát a Vakok Gyámolító Intézetében. Feladata volt az ott élő sorstársakat kéziszővésre és kézimunkára tanítani. Az átalakulás éveiben került át a Vakokat Foglalkoztató Nemzeti Vállalathoz 1949-ben, ahol a szövő részlegben folytathatta munkáját. Néhai Solymos Dezső titkár kérésére azonban megvált a gyártól, mert 1956-ban a Vakok Szövetsége budapesti szervezetén belül kézimunka tanfolyamot szerveztek, amelynek a vezetője lett. Ekkor még heti három alkalommal voltak a foglalkozások. A Szövetség hangfelvevő stúdiójában 1973-tól kezdett dolgozni, így a tanfolyami foglalkozások heti egy alkalomra csökkentek. Sorstársainkat 43 éven át tanította egészen 1989-ig, amíg csak nyugdíjba nem vonult.

Egész életét a segítségnyújtás és a szeretet jellemezte. Tagtársaink mindig szívesen látogatták tanfolyamait, mert a családiásnak mondható légkörben nem csak szép kézimunkák készültek, de igen komoly viták is folytak irodalomról, zenéről és egyéb ismeretterjesztő kérdésekről. Ilonka számtalan kirándulást is szervezett, ahol a résztvevők nem csupán szórakoztak, hanem igen

Szeptember 13. (kedd): Heves megye – Eger,

Szeptember 14. (szerda): Komárom-Esztergom megye – Tatabánya,

Szeptember 18. (vasárnap): Hajdú-Bihar megye – Debrecen,

Szeptember 21. (szerda): Nógrád megye – Salgótarján,

Szeptember 23. (péntek): Veszprém megye – Veszprém,

Szeptember 24. (szombat): Vas megye – Szombathely,

Október 1. (szombat): Jász-nagykun-Szolnok megye – Szolnok,

Október 4. (kedd): Bács-Kiskun megye – Kecskemét,

Október 5. (szerda): Győr-Moson-Sopron megye – Győr,

Október 8. (szombat): Borsod-Abaúj-Zemplén megye – Miskolc,

Október 13. (csütörtök): Zala megye – Nagykanizsa,

Október 22. (szombat): Pest megye – Budapest,

Október 26. (szerda): Tolna megye – Szekszárd,

Október 27. (csütörtök): Somogy megye – Kaposvár,

Október 28. (péntek): Baranya megye – Pécs,

November 12. (szombat): Szabolcs-Szatmár-Bereg megye – Nyíregyháza.

komoly ismereteket is kaptak a múzeumok, a kiállítások és tárlatok magyarázóitól. Soha nem feledhetők azok a teadélutánok és mikulás estek, amelyeket mint gondos anya rendezett árasztva szeretteire mind azt a sok kedvességet, amely benne lakozott. Tagtársaink rajongásig szerették, mert csendes, halk szavával minden bánatukat oszlatni tudta. A 33 éven át működő tanfolyam munkáiból Székházunkban – több alkalommal is – rendezett kiállítást.

Kiváló alkotó és szervező munkájáért 1968-ban megkapta a Munka Érdemrend bronz fokozatát, szövetségünk 60. évfordulóján pedig a Louis Braille Emlékérmét. Nyugdíjba vonulása alkalmából, 1989-ben Központi Elnökségünk megköszönve és elismerve 43 éven át végzett lelkiismeretes, önzetlen, de csöppet sem könnyű munkáját, másodszor is kitüntette a Louis Braille Emlékérem, ezúttal arany fokozatával.

Hamvasztás utáni búcsúztatása 1994. június 13-án volt a Kispesti temetőben. Tagtársaink közül néhányan ott voltak, köztük e sorok írója is, hogy utolsó útján elkísérjük. Örök álmát aludva a temető fáinak csicsérgő madarai adjanak békés nyugalmat neki. Emlékét szívünkbe zárjuk és örökre megőrizzük.

*

Gyászjelentés

Mély fájdalommal tudatjuk sorstársainkkal, hogy Markovics Tibor, a Vakok Általános Iskolájának volt tanára, a kőszegi Állami Gyermekevelő-otthon volt igazgatója 1994. június 24-én, 79. évében meghalt. Hamvait – végakarata

szerint – szűk családi körben, kedvelt tartózkodási helyén, kőszegi kertjében szórták szét.

Nyugodjon békében!

*

Bartha Zsuzsanna:

Szürke eminenciások

Tágas szoba. Szinte megállás nélkül zümmög a gép. Egy fiatal, kissé rekedtes női hang fogadja a városból érkező hívásokat: Tessék, szövetség....

Igen, a helyszín a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Székházában lévő telefonközpont, ahol a kezelő Galambos Józsefné, Mari-ka. Munkája, ahogy másutt is, fontos része a hivatal működésének. Egy-egy intézményről meghatározó lehet véleményünk formálásában a központos hangneme. Még ma is az egyik legjelentősebb foglalkoztatási terület a látássérültek számára ez a munkakör, bár a hírek egyre aggasztóbbak. Tény, hogy a bontakozó piacgazdaságban sokkal nagyobbak a követelmények. A telefonalközpont-kezelőtől egyre több helyütt elvárják a magasabb iskolázottságot, sőt a nyelvtudást is. Ez ellen nem lázadni kell, hanem felvenni a kesztyűt, s akkor, mint ahogy eddig, a jövőben is fényesen bizonyítani fogják a látássérült telefonalközpont-kezelők, hogy munkájuk teljes értékű és szervesen illeszkedik a nagy „gépezetbe”.

Galambos Józsefné, Mari-ka életútjának bemutatásával egyben tisztelet

mindazon telefonalközpont-kezelőknek, akik az élet viharában helyt álltak és állnak, elismerést és megbecsülést szerezve önmaguknak, és ezáltal sors társaiknak.

Gyermekévek

A Győr-Sopron-Moson megyei kis faluban, Kópházán – ma ismert határátke-lőhely – zömében horvát anyanyelvű lakosság él. Itt született 1956-ban a hat-gyermekes Egresits család ötödik gyer-mekeként. Édesanyja a terhesség alatt kétszer súlyosan megfázik, s a betegség szövődményeként az újszülött kislány bal szemére nem lát, a jobb szemén pe-dig szemlencse nagyobbodást állapíta-nak meg. Négy éves koráig ezzel a ke-veőbb látással tökéletesen elboldogul a látók világában. Sajnos, egy sikertelen műtét fokozatosan tovább rontja látá-sát, és nyolc éves korára teljesen megva-kul.

A szülői féltés és szeretet nem engedi, hogy a kislányt kiszakítsák a családi környezetből. „Illegális” tanulóként jár a helyi általános iskolába, mivel ezzel a lehetőséggel akkoriban hivatalosan nem élhettek a látássérült gyermekek. Sokszor megesik, hogy amikor a sors egyik kezével elvesz, a másikkal igyek-szik kárpótolni. Marikának, aki csak 14 éves korában kerül el otthonról – elő-ször Debrecenbe, majd Budapestre –, megadja a vidám, gondtalan gyermek-kort. Látó testvéreivel és kortársaival együtt fára mászik, fogócskázik, bú-jócskázik vakon. Nevezhetnénk talán ezeket az éveket valamiféle spontán in-tegrációnak.

Debrecenben azután megtanulja a Braille-írást, s ezzel csodálatos kincset kap: az önálló olvasás élményét. Kilenc hónap elteltével a budapesti Ipari Szak-iskola hallgatója lesz, ahol megtanulja a kefe- és seprűkötést. A szakiskola be-fejezését követően munkába áll és ezzel párhuzamosan elkezd a most már hiva-talosnak számító általános iskolai ta-nulmányokat, esti tagozaton. A hátrá-nyokat szívós, kitartó munkával sikerül többé-kevésbé leküzdenie.

A felnőtt kor kezdetei

Az iskolák befejezése után egyértel-művé válik számára, hogy Budapesten marad. Igaz ugyan, hogy a mai napig nem sikerült megszeretnie ezt a zajos, bűzös várost, de a munkába állás lehető-sége, valamint a sors társi közösségbe való tartozás vágya a maradás mellett szól. A közlekedés elég nagy gondot jelent számára a fővárosban. Amíg falu-jában mindenféle segítség nélkül, önál-lóan közlekedik, sőt versenyt fut társa-ival, addig az ismeretlen városban elbi-zonytalanodik. Néhány évnek el kell telnie, mire megtanul jól közlekedni a fehér bottal, s úgy érzi ekkor válik iga-zán vakká. Első munkahelye a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat, ahol az élet sok-sok gondját megismerheti. Amikor híret veszi, hogy telefonkezelői tanfolyam indul a szövetségben, azon-nal jelentkezik.

1977-ben sikeres telefonalközpont-kezelői vizsgát tesz és elhelyezkedik ebben a munkakörben. Több munkahe-lyen is dolgozik, míg 1985-ben a szövet-ségbe kerül.

A magánélet alakulása

A lakás hiánya mindig komoly szerepet játszott két összekerülő fiatal életének alakulásában. Sajnos, első házasságának sikertelensége alapvetően ennek a gondnak köszönhető. Négy éven át kell úgy élniük, hogy egyikük az egyik, másikuk a másik intézetben lakik. Végül az állandó feszültségek szédülják az első házasságot, de szerencsére a válás emberi módon zajlik le.

Második férjével, akivel Debrecenben találkozik először, a véletlenek összjátéka folytán Budapesten ismét összefut 1984-ben. A gyakori találkozásból végül házasság lesz. Férje a szövetség nyomdásza. Életük harmonikus, rendezett.

A legnagyobb ajándékot az élettől 1989-ben kapja, amikor annyi év álmodozása után megszületik Angéla, a vidám és eleven kislány. Életük napsugarát jelenti, akivel akad ugyan bőven gond, de annál több öröm. Egyetlen fájdalma, hogy szülei már nem élhették meg ennek a kis unokának az érkezését.

Reméli, hogy sikerül a világban jól elboldoguló emberkének felnevelnie.

Utószó

Marika ma már érett asszonyként is felszabadult, derűs lélek, mint egykor kislány korában lehetett. A vakság számára elfogadott és feldolgozott tény. Céltudatosan és ügyesen szervezi életüket. További munkájához sok sikert!

Lak István:

Olaszországi utazás

Az MVGYOSZ Budapest és Pest megyei Turista Szakosztálya május 24 – június 1-e között a Tihany Travel autóbusszával Olaszországba szervezett utazást. Idegenvezetőnk Szilágyi Jánosné, Irénke nagy hozzáértéssel végezte a számunkra oly fontos munkát.

A nagy útra május 24-én indultunk. Miután Ráabafüzesnél elhagytuk Magyarországot, Ausztriában déli irányban haladtunk tovább. Este egy fél órát időztünk Klagenfurtban és fél kilenc tájban értünk az első olasz városba, Tarvisioba. Ezt követően is ugyanolyan változatos hegyi tájakon kanyarodtunk, mint előzőleg Ausztriában. Buszunk gyorsan falta a kilométereket a kiváló autópályán, amely számos alagúton, völgyhídon keresztül vezetett. Az egész éjszakán át tartó utazás után a hajnali órákban érkeztünk meg Firenzébe.

Néhány tájékoztató adat Olaszországról

Az északi nagy terület, az Appeninsziget és még számos sziget alkotja az országot. Területe 301 ezer négyzetkilométer, amelyen körülbelül 57 millió lakos él. Az ország észak – déli irányban közel 1300 kilométer hosszú. Igen változatos a táj, az Alpok, majd az Appenninok hegyláncai között dombok, síkságok helyezkednek el. A növényzet legalább olyan változatos, mint a felszín. Az ország területe az ókorban a Római Birodalom központja volt, a kö-

zépkorban pedig számos kisebb-nagyobb állam osztozott rajta. Az egységes olasz állam csak az 1860-as évek közepén jött létre. Olaszország 20 tartományból áll, melyek közül mi először Toscana tartomány székhelyét, Firenzét kerestük fel, ahol egy fél napot töltöttünk.

Firenze varázsa

Az Arno folyó mellett lévő, fél millió lakosú Firenze a reneszánsz egyik központja volt. A Medici család az 1300-as évek derekától háromszáz éven át uralkodott a város felett. A familia támogatta és pártfogolta a művészeteket és az egyházat. Firenze épületei szerények, mértéktartóak, nem annyira díszítettek, mint más olasz városokban. Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raffaello, Brumelleschi, Donatello a legszebb műalkotásokat és műemlékeket hagyták a városra, valamint az emberiségre. Firenze világhírű múzeuma az Uffizi Képtár, melynek gazdag gyűjteményében található Botticelli, Lorenzo, Lippi és Sarto festményei. Ugyanilyen híres a Medici Könyvtár. A város legismertebb műemlékeinek egyike a Városháza. Firenzében sok templom is épült, közülük a leghíresebbeket kerestük fel. A 170 méter hosszú Dóm Brumelleschi tervei alapján épült fel. Nagyon szép a Santa Maria Novella, valamint a Szentkereszt Templom Donatello híres keresztjével, Masaccio festményeivel, és Galilei, Giotto, Machiavelli, Michelangelo síremlékeivel. A város legrégebbi temploma a Santa Lorenzo, amely Krisztus születése után a IV. században készült.

Minden út Rómába vezet

A délutáni órákban érkezünk meg a 2,8 millió lakosú fővárosba, Rómába, amely egyúttal Lazio tartomány székhelye is. Először a város délnyugati részében lévő Szent István Magyar Házba, szálláshelyünkre mentünk. A ház vezetője Berger Margit, aki 1980 óta él Rómában, és Genovéva apácaként ismert. Szívélyesen fogadott bennünket, majd munkatársaival segített elhelyezkedni. Az elkövetkezendő hat napon Rómában igen zsúfolt programok, fárasztó utak vártak ránk. Általában reggel nyolc órától délután ötig városnézés, múzeum- és templomlátogatás szerepelt programunkban. Itt szeretném emlékeztetni a kedves olvasókat, hogy lapunk múlt évi novemberi számában Dr. Domonkos János: Róma c. cikkében részletes ismertetést kaphattak a városról és nevezetességeiről, miután a szerző a tagtársak egy csoportjával felkereste az olasz fővárost. Ezért az említett írásban leírtakat ismételtelen nem részletezem. Egyébként is az általunk hallottak, látottak sokaságából csak ízelítőként a legfontosabbakat lehet megemlíteni.

Az itáliai félsziget leghosszabb folyója a Tevere (Tiberisz), melynek két partján települt Róma. A legenda szerint Krisztus születése előtt 753-ban alapították.

A város hét dombra épült, közülük a legismertebbek: a Capitolium, az Aventinus, a Palatinus. Róma századokon át az ókori világ fővárosa volt, melynek akkoriban a Capitolium és a Forum Romanum volt a központja. A központban a Tevere bal partján éltek a gazdagok, míg a folyón túl, a jobb parton a szegé-

nyek. A kereszténység két apostola, Szent Péter és Pál, ebbe a szegény negyedbe érkeztek, hogy megalapítsák Krisztus egyházát. Ezen a helyen alakultak meg az őskeresztények telepei.

A városban ma 20 híd szeli át a Teverét, közülük a Vatikánnál és az Angyalvárnál találhatóak a legrégebbiek. Ezek közel kétezer évesek.

Rómában a második napon számtalan szökőkutat tekintettünk meg, melyek száma ezerre tehető. A legismertebbek egyike a Trevi kút, ami Bernini alkotása, akinek sok egyéb műve is megtalálható még a városban. A Pantheon hatalmas kupolájának teteje nyitott. Az épületben lévő királlysírok között megtaláljuk II. Viktor Emánuel sírját is, akinek az egységes olasz állam létrejöttét köszönheti a nemzet. De itt láthatjuk az egyik legnagyobb olasz festőművész, Raffaello sírját is. A Santa Maria Sopra Minerva templom leghíresebb szobra Michelangelo: Krisztus keresztel c. alkotása, amely fehér márványból készült. Sienai Szent Katalin síremlékét is itt találjuk. A Loyolai Szent Ignác (a Jezsuita rend megalapítója) templom már barokk stílusban épült, csodálatos mennyezettel.

A harmadik napon az Angyalvár közelében, a via Giulia 1. szám alatt lévő Magyar Akadémiát kerestük fel. Az 1920-as évek elején a magyar állam megvásárolta az intézmény épületét, ahol magyar főiskolások, egyetemisták tanulhatnak ösztöndíjasként. Az intézményben magyar és külföldi, kulturális és művészeti rendezvényeket is tartanak.

A Capitóliumi Múzeumban értékes régészeti gyűjtemény látható. Megtekinthetjük itt a két csecsemőt (Romulus és Remus) szoptató farkas szobrot. Ezt a remekművet tapintással érzékelhettük, de ugyanígy számos más szobrot és tárgyat is megfoghattunk. Az egykori híres Colosseum hatalmas építményének ma már csak a falai láthatók. A Forum Romanum-on képet kaphattunk a régi városról a romok segítségével.

A negyedik napon a Trasteverén (Teverén túl) jártunk. Itt a Sant Pierto in Vincoli templomot láttuk, amely a IV. században épült, ahol Szent Péter bilincseit és láncait őrzik. Ezenkívül itt található Michelangelo: Mózes c. szobra is, amely méltán világhírű. A Santa Maria Maggora Bazilika Róma legrégebbi őskeresztény temploma. Azon a helyen épült 352 után, ahol megjelent a Szűz Mária. A jelenés után havat találtak a nyár derekán, ami egy bazilika alapjában helyezkedett el. Innen a templom neve Havas Boldogasszony. A templom belsejének díszítése csodálatos, s itt őrzik a betlehemi jászoldarabjait is.

A Sant Giovanni Laterani Bazilika méreteit és szépségét tekintve lenyűgöző. Padlózata márványberakásos, amely szőnyegszerűen kiképzett. A templom a XI. századig a pápák székhelye volt. Nevét a Lateréni családról kapta.

Látogatás a Vatikánban

Az ötödik napon a Vatikán területén jártunk, amely mint önálló állam 1929-ben jött létre. A Vatikánhoz tartozik a Szent Péter Bazilika, ezenkívül paloták, kertek, templomok és néhány, az állam területén kívüli bazilika is. A Szent Pé-

ter Bazilika a világ legnagyobb temploma, amely 1506-1625 között épült. A Bazilika előtti téren, félkörívben, két oldalról két kitárt karhoz hasonló négyes oszlopsor helyezkedik el szegélyként. Megtekintettük még a Vatikánban lévő múzeumot, valamint a Sixtusi kápolnát. Délben a Szent Péter téren jelen voltunk a pápai áldáson. II. János Pál pápa balesete után lábadozva már áldást osztogatott. Délután magát a Bazilikát néztük meg, amely belülről is lenyűgöző, monumentális alkotás. Sokan keresik fel Michelangelo: Piéta c. fiataalkori alkotását, amelyen a művész Szűz Máriát és Jézust ábrázolta.

A Trastevere városrészben

A hatodik napon jutottunk el ide, ahol a legrégebbi temploma látható a városnak (III. századból való). Többször is átépítették. Különlegessége a gyönyörű fakazettás mennyezet. Majd a Santa Maria Cosmediam templomot kerestük fel, amelyen a bizánci hatás érvényesülését fedezhettük fel. Ez annak eredménye, hogy a környéken görögök éltek. Délután a Tevere egyik szigetén sétáltunk. Később a Szent Pál Bazilikába látogattunk el, amely Szent Pál ereklyéje fölé épült még az V. században. Mai formáját a múlt század közepén nyerte el. Szép festmények és szobrok díszítik, valamint 263 pápa mozaikképe. Ez az öthajós bazilika márványmozaikos homlokzatával szinte egyedülálló.

Este még elbeszélgettem a Magyar Ház vezetőjével, Genovéva nővérrel, aki többek között elmondta, hogy a ház 1967-ben nyílt meg. 96 fő részére bizto-

sít kényelmes szállást. Bárkit, bármikor fogadni tudnak, csak időben – hónapokkal előtte – jelezze érkezését. Ebben a házban él és dolgozik egy idős pap, festőművész, Prokop Péter, aki az 1950-es évek második felétől él Rómában.

Hétfőn reggel indultunk el Rómából és a kora délutáni órákban érkeztünk meg Velencébe.

Velence szépsége

A város lakóinak száma körülbelül 340 ezer fő. Az alapvetően tengerre épült Velencében a leghíresebb épületek közül felkerestünk néhányat. Így a Szent Márk templomot, a Doge palotát, a Frari templomot, amely gótikus stílusban épült és a Ferences rendiekről kapta nevét.

Június 1-én érkeztünk haza e nagy útról. A hosszú utazás fáradalmait, a sok gyaloglást kárpótolta mindaz az élmény, amiben részünk volt. Az emlékként magunkkal hozott könyvek, video- és hangfelvételek, képeslapok segítségével még sokszor feleleveníthetjük a szerzett ismereteket.

*

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hír: Kis-Varga József:

Nem állt meg az idő

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében nem állt meg az élet. A Horváth István vezette kultúrbrigád tovább öregbíti hírnevét, s jó munkájukkal szép sikert aratnak. A biatorbágyi vetélkedőn mind a táncosok, mind az énekkar első díjat nyert. A szavalóversenyen Szalina

Istvánné, közkedvelt Ágikánk első lett és ezzel továbbjutott. Megyei szervezeteink székházában szekrény készül az eredményes szereplések jutalomtárgyainak megőrzésére, hogy az utódok büszkék lehessenek elődeikre, s egyben jó példaként álljon előttük a sok siker.

Megújult a klubélet Ózdon is. A régen eltemetett klubtagság új vezetőséggel életre kelt. Molnár Imre titkár és Kaszás Gyuláné gazdasági vezető jó alapokra helyezte a klub működését, amelynek tagsága jelenleg 130 fő. A támogató cégek és üzemek mellett több alapítványi pályázaton is nyertek, s mindezek a klub életben maradását szolgálják. Királyhegyi Gyuláné, Rózsika a szociális és kulturális munka irányítója, aki látóként patronálja a klubot, megszervezte a tánccsoportot és az énekkart. Új egyenruhájukat, 22 főnek, Rózsika saját maga szabta és varrta meg. A múlt év őszén mutatkozott be először a tánc- és az énekcsoport a szüreti mulatságon. Működésük egyik jeles eseménye volt az öregek napján rendezett disznótoros vacsora, amellyel egyben az óévet búcsúztatták. Ez év júniusában autóbuzsos kirándulást szerveztek tagjaiknak Polgárra, a gyógyfürdőbe. A klub tagjainak és pártfogóinak összefogása szép eredményeket hozott. Fontos feladatuknak tekintik, hogy a jövőben még szorosabb kapcsolatokat építsenek ki a megyei szervezettel, s hogy részt vegyenek az országos kulturális rendezvényeken. Az ózdiak már megtanulták: az összefogásban van az erő!

*Fejér megyei hír –
Firginé Gyöpös Mária:*

Sárbogárdon körzeti csoport alakult

Az MVGYOSZ Fejér megyei szervezete egy új körzeti csoporttal gyarapodott, amely Sárbogárdon 1994. július 15-én alakult meg. Az alakuló ülésen körülbelül ötven, zömében látássérült személy vett részt. A megyei szervezet vezetőségét Bányócky István elnök és Csabafi Gézáne adminisztrátor képviselte. Lak István, az MVGYOSZ Országos Elnöksége tagja is jelen volt a rendezvényen. A múlt évben megalakult, s azóta is működő móri körzeti csoport vezetője, özvegy Kampós Istvánné is megtisztelte a megalakulás ünnepélyes alkalmát. A helyi önkormányzat részéről a polgármester és a szociális osztály vezetője volt jelen.

Bányócky István, a Fejér megyei szervezet elnöke üdvözlő beszédében szólt a megyei szervezet megalakulásának idejéről, körülményeiről, illetve tevékenységéről. Hangsúlyozta a körzeti csoportok megalakulásának jelentőségét és fontosságát.

A körzeti csoport vezetőségébe javasolt személyek röviden bemutatkoztak a jelenlévőknek. Beszéltek arról is, hogy mi indította őket arra, hogy elvállalják a munkát, valamint arról, hogy miként kívánják képviselni a körzet tagságának érdekeit. A tagság egyhangúlag megválasztotta a három tagból álló vezetőséget: Firginé Gyöpös Máriaat,

Hegedűs Istvánnét és a körzeti csoport elnökének Pauscher Lajost.

Lak István hozzászólásában, mint földijeit köszöntötte a jelenlévőket. Elmondta, hogy sok szál fűzi ehhez a környékhez. A szomszédos Mezőfalván (1951-ig Hercegfalva) született és Sárboárdon járt tanítóképzőbe. Szólt a szövetség megalakulásának körülményeiről, működéséről, feladatairól. A tagság nagy érdeklődéssel hallgatta a részletes ismertetőt, mert egyúttal sok hasznos tanácsot is kaphattak.

Németh Rudolf polgármester úr a hivatal támogatásáról biztosította a körzeti csoport tagjait és vezetőit. Külön üdvözölte Lak Istvánt, mint egykori tanítóképzős növendékét.

A tagok közül is többen hozzászóltak, akik a közösséget érintő észrevételeket, de egyéni gondokat is elmondtak.

Köszönet mindazoknak, akik hozzájárultak az alakuló ülés sikeres megrendezéséhez. Köztük Hegedűs István pékmesternek, akinek köszönhetően megvendégelhették a jelenlévőket.

A körzeti csoport minden hónap első keddi napján, délután tartja összejeveteleit.

*

Somogy megyei hír – Csik Lajos:

A felnőtt látássérült családok találkozója

Az MVGYOSZ Somogy megyei Szervezete „1994 – A Család Éve” alkalmából három rendezvény megtartására pályázott és nyert. A kedves olvasók két

rendezvényről már értesülhettek a V.V. hasábjairól. A harmadik rendezvényre 1994. június 18-án (szombaton) került sor Kaposváron az Együd Árpád Városi Művelődési Központban.

A megye területéről több mint 40 sorstárs érkezett a találkozóra. A Himnusz elhangzása után Csik Lajos, a megyei szervezet elnöke köszöntötte a megjelent családokat, az ifjúsági csoportot és a vendégeket, köztük a Zala megyei Szervezet titkárát és feleségét.

Bevezető gondolatai a család jelentőségét méltatták, majd Juhász Imre elszavalta Arany János: Családi Kör c. versét. Ezután a Látássérültek Ifjúsági Csoportja adott műsort, amely szép szavaltokból és énekszámokból állt.

A megyei családsegítő központ képviseletében Vasik Ferenc tartott előadást a családról, az egészségről, az összetartozásról és a szeretetről. Az elhangzottakat erősítette meg Forró József, megyei titkár zárszava is.

Az ünnepség után a városi Művelődési Központ előtt álló Volán autóbuszsal kirándulni indultak a jelenlévők. Az út a zselici erdő mellett vezetett Szenna településig, ahol a híres néprajzi gyűjtemény található, amely egyedülálló kezdeményezésként született meg Somogyban. A festett, kazettás mennyezetű református templom és a körülötte lévő somogyi favázas házak valóban ritka látnivalók.

A közös ebéd színhelye a Denna Étterem volt. Az ebédet követően tovább vezetett az út a zselici parkerdőben. Az erdőben egy szép tó mellett található a turistaház, ahol a kellemes séta után megpihentünk. Az ifjúsági csoport tag-

jának, Németh Zsoltnak harmonika játéka mellett nótáztak a családok.

A vidám hangulat a délutáni órákig eltartott.

*

Bartha Zsuzsanna:

Összefogással a Braille kultúráért

Azt valószínűleg a világon senki sem vitatja, hogy Louis Braille (1806–52) a pontírás rendszerének megalkotásával hatalmas kincset adott a vak embernek, megadva ezzel az írás-olvasás önálló élményét, valamint ablakot nyitva a világ felé, olyan nyitottságot teremtve, amely oda-vissza lehetővé tette egyrészt az információk áramlását, másrészt a tudás terjesztését.

Napjainkban, amikor a technika annyiféle formában áll a látássérült ember rendelkezésére, mintha meginogni látszana a Braille-írás hegemoniája. Szomorú statisztikai adatok látnak napvilágot – szinte mindenütt a világon –, a pontírás visszaszorulására vonatkozóan, és sajnos szövetségünk is hasonlókkal rendelkezik akár a Braille Könyvtár olvasóinak számát, akár a pontírású kiadványok előfizetőinek csökkenését nézzük.

Az MVGYOSZ Kulturális és Oktatási Bizottsága 1994. június 15-re egy nagy-szabású kerekasztal értekezletet hívott össze, ahol a pontírás helyzetéről, különféle problémáiról, köztük a magyar rövidírásról folytattak eszmecserét. A meghívottak között képviseltették ma-

gukat a látássérültek iskoláiban oktató látó és nem látó pedagógusok, nyomdászok, valamint mindazok a sorstársak, akik szívügyüknek tekintik a pontírás létét és megmaradását.

Görgényi Miklós, az értekezlet házigazdája bevezetőjében felvázolta azokat a gondokat, amelyek a tanácskozás alapjául szolgáltak. Természetesen kiemelt szerepet kapott a gyermekek pontírás oktatásának kérdése, valamint a magyar rövidírás sajátos problémái. Az egész kérdéskör sokakat készített hozzászólásra. Mindannyian egyetértettek abban, hogy a Braille-írás a vak kultúra hordozója. Tagadhatatlan, hogy mindenkoron elsősorban az iskolázottabb rétegek használták a pontírást. A diktafonok, a magnetofonok és a számítógépek korában is elengedhetetlenül szükség és kényszer a látássérült ember számára a pontírás ismerete és használata a közép- és felsőfokú oktatási intézményekben folytatott tanulmányaik során, vagy az értelmiségi pályákon. Akármilyen szűk rétegről is van szó, számukra meg kell adni minden olyan lehetőséget, ami Braille kultúrájuk gyarapítását szolgálja – vélekedtek többen is. Szó esett a felnőttkori látássérültekről is, akik közül csak nagyon kevesen tudják jól elsajátítani a pontírás ismeretét. Olyan tankönyv elkészítését javasolták, amely alkalmas a kezdő Braille olvasónak a Gyakorlásra.

Amint az várható volt, a legélénkebb vitát a rövidírás körüli elképzelések váltották ki. A magyar nyelv sajátosságai elég sok fejtörést okoztak és okoznak mindazoknak, akik olyan nagy fá-

ba vágják fejszójüket, mint a magyar rövidítésrendszer kidolgozása.

Nem lesz könnyű dolga annak az ad hoc bizottságnak sem, amelynek a sok-sok felvetett, megoldásra váró kérdést tüzetesebben szemügyre kell vennie egy ésszerű rövidírás rendszer kidolgozása érdekében.

Ez a júniusi kerekasztal értekezlet megmutatta, hogy egy nemes ügyért érdemes összefogni, hogy a jövő nemzedéke is hálásan gondolhasson mindazokra, akik megőrizték számukra a vak kultúra letéteményeseként a pontírást.

*

Bornemissza Attila:

24 éves a Tinódi Klub Cserhát Művészköre

1994. május 14-én rendezte meg évfordulóját a művészeti klub. A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, a Magyarok Világszövetsége, a Magyar Írók Szövetsége (Csoóri Sándor), az ART XXI. Művészeti Alapítvány fővédnökségével és a Takarékszövetkezeti Szövetség támogatásával nagyszerű művészeti ankét zajlott a Petőfi Művelődési Központ színháztermében (Budapest, II. kerület, Máriaremete u. 80.).

A műsor két részből állt. Elsőként képzőművészeti kiállításra került sor, amelyen nagyon sok képzőművész és egy fametsző iparművész művei szerepeltek. A nagyszerű tárlatot kö-

vetően kb 140 főnyi közönség előtt felgördült a függöny és Osváth István, a Tinódi Klub vezetőségi tagja szellemes konferálásával megkezdődött az ünnepi műsor. Kiemelkedő szereplő volt Keres Emil, Kossuth-díjas kiváló művész, aki Ihász-Kovács Éva, Fekete István-díjas költő gyönyörű verseit tolmácsolta, majd köszöntötte a költőnőt 31 éves írói pályafutása alkalmából. Rab Edit színművésznő bemutatta Poór Bálint: Nádsípszóló és Németh Erna: Megkövült varázslat című kötetét. A jóindulatú és türelmes közönség nagy élvezettel halgatta Bánfalvi Ágnes művésznő csodálatos hegedűjátékát és Balácsi Judit előadását. Györgypál Katalin hangján szinte sírt a vers és a két ifjú zenész, Bánfalvi Béla és Zoltán, hegedűn és csellón játszottak nagyon szépen. Tárkányi Imre és Ármos Zoltán olvastak fel írásaikból, majd Sebeők János író színes előadása aratott nagy tapsot. Kiemelkedő volt Gnuem Piroska, magyar-vietnámi író és Röthler István egy-egy rövid novellája. A közönség és a művészet úgy olvadt össze, mint egy nagy szív dobbanása.

Az ankét nagy sikerrel zárult és külön köszönet illeti Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkárasszonyt a művészkörnek nyújtott támogatásáért. Hisszük, hogy a Tinódi Klub Cserhát Művészköre jónevű társasággá érett össze és elérte, hogy országos hírű színvonalat képviseljen általános emberi és művészeti szinten.

Dr. K. Jernigan:

Ellenünk van-e az irodalom?

Klisék, előítéletek és realiztikus vonások a vak személy életének ábrázolásában

A cikk forrása: Kenneth Jernigan, az USA-beli vakok országos szövetségének (National Federation Of The Blind) egykori elnöknője előadása 1974 július 3-án hangzott el egy közgyűlés alkalmával. A cikk eredeti angol változata megjelent a *The Braille Monitor* c. folyóirat 1990. januári számában. Németül a *Marburger Beiträge*, 67. évfolyam, 3. számában jelent meg P. Baumeister fordításában, aki szintén írt egy disszertációt a vakok szerepéről az irodalomban (A vak ember irodalmi alakja a IX. és XX században). Németről magyarra Moldován Eszter fordította.

Tudjuk, hogy a történelem arról tudósít, amit az emberek tettek. Az irodalom a maga részéről pedig azt hivatott visszaadni, amit gondoltak. A vakok szerepét a történelemben már a múlt évben megvizsgáltam. Ez alkalommal az irodalomban elfoglalt helyüket szeretném ismertetni.

Hogyan írnak le bennünket? Mi a szerepünk? Hogyan láttak minket a költők, drámaírók, az esszék és regények szerzői? Vajon úgy szemlélték bennünket, mint ahogy ez a valóságban is van, vagy csupán ahogy látni szeretnének bennünket?

A történelemben legalább létezik egy ún. adati sík. Mindegy, milyen messzire

megyünk a tények elhagyásában, elferdítésében vagy a történetek félreinterpretálásában, megmarad egy alapvető mag, egy vezérfonal, egy alapkö, amely mindig nyitva fogja hagyni a további vizsgálódás és bizonyítás lehetőségét. Az irodalomban ezzel szemben teljesen más a helyzet. Az írónak szabad keze van a valóság ignorálására, álmodhat és felülemelkedhet a tényeken, hogy elméleteket alkosson. Az irodalom ezáltal mélyebbre nyúl, mint a történelem, magába foglalja az emberiség mítoszait és érzelmeit. Az irodalmi kultúra a maga minden formájában elénk tárja a hitvallások és társadalmunk értékeinek fő közvetítő mechanizmusát. Az irodalmi kultúra meghatározóbb az iskola intézményénél, az egyháznál, a családnál vagy a médiáknál. Hogyan szembesülünk ezzel az irodalomban?

Az irodalmi források számos témát vetnek fel, de egységes álláspontot nem találunk a vakok életével kapcsolatosan. Az alakok összezavaró sokaságát figyelhetjük meg, akik gyakran konfliktusba és ellentmondásba kerülnek egymással. Ez nemcsak az eltérő korok és kultúrák vagy a különböző szerzők legkülönbözőbb munkáinak az eredménye, hanem egy és ugyanazon műben is megállapíthatjuk a következetlenséget.

Újabb vizsgálatok eredményeként a fő témák és motívumok 9 kategóriáját különböztethetjük meg, melyek a következőképpen foglalhatók össze: a vakság

- 1. mint kiegyenlítő és a csodához hasonló hatalom,
- 2. mint félelmetes katasztrófa,
- 3. mint oktalanság és védtelenség,

- 4. mint a gonosz megjelenése,
- 5. mint tökéletes erény,
- 6. mint büntetés az elkövetett vétkekért,
- 7. mint abnormalitás és elembertelenedés,
- 8. mint tisztító erő,
- 9. mint szimbólum vagy példázat.

Tegyük fel, valaki megkérdezne, milyen előnyökkel járhat a vakság, talán azt felelném, semmilyen sem, habár itt adódik egy olyan alkalom a kiegyenlítésre, amire az ember nem is gondolna. Egy új világ figyelhető meg, új tapasztalatok, új erők ébrednek, különös és újszerű érzékelési módok keletkeznek, egyszóval élet a negyedik dimenzióban.

Önök hogyan reagálnának erre? Attól tartok kinevetnének. Kétlem, hogy akár csak egy ember is akadna, aki ezt a sablonos hülyeségemet elhinné. Mindnyájan saját tapasztalatból tudjuk, hogy a vakságban nincs negyedik dimenzió, nem ébrednek csodatevő erők, nincsenek különös, új érzékelési módok, és nem létezik az új, boldog, kutatható világ sem. Az imént idézett szavak egy régebbi igen népszerű regény vak szereplőjének szájából hangoztak el.

Mind gyakrabba vált a vak detektívek ábrázolása. (Ernst Bramah: „Best Max Carrados Detective Stories”, 6. oldal). A vakság és a kiegyenlítő képességek közötti kapcsolat, melyet az általam említett vak detektív személye is illusztrál, egy régi hagyományból származtatható. Már a klasszikus mitológiában is megfigyelhető ez a jelenség. Az ókori görög isteneknek kedvelt büntető módszere volt ugyanis a megvakítás. A

legszörnyűbb sorscsapásnak számított, rosszabbnak, mint a halál. Ennek következményeként aztán az istenek úgy megsajnálták áldozatukat, hogy megbánták tettüket és a szerencsétleneknek különféle természetfeletti képességet vagy – szokás szerint – jóstehetséget adományoztak. Homérosz esetében így ellensúlyozta a vakságot a költői tehetség, Szophoklész tragédiáiban pedig Theiresziász hasonlóképpen vált profétává.

A kiegyenlítő isteni igazságosság témája túlélte az évszázadokat és a pogány vallások kihalása után is fennmaradt. Sir Arthur Conan Doyle a múlt század egyik legismertebb regényírója (és Sherlock Holmes megteremtője) kitalált egy vak figurát, aki a Holmeséhoz hasonló tehetségeket képes felmutatni. Könyvének a „Sir Nygel” címet adta. A szereplő felvezetésében leírja azt a különös képességet, melynek birtokában képes egy megszállt kastély alatt húzódó alagutat felfedezni hallása segítségével. A kiegyenlítő képességet a szerző egy párbeszédben emeli ki.

„Ez a férfi valaha gazdag volt, és igen jó hírnévnek örvendett”, mondja az egyik. „De ez a tolvaj koldussá tette őt, később a szeme világától is megfosztotta. Éveken át sötétségben élt, kiszolgáltatva az emberek jóindulatának.” „Hogyan segíthet nekünk, ha vak?” kérdezi kísézője. „Éppen ez az jóuram, amiért ő sokkal nagyobb szolgálatot tehet nekünk, mint bárki más. Gyakran megtörténik ugyanis, ha egy embert megfosztanak egyik érzékétől, a Jóisten megerősíti azt, ami megmaradt neki, mint ahogy Andreas-nál is, akinek olyan jó a

hallása, hogy meghallja a fák nedvke- ringését és a cincogást az egérlükben.”

Victor Hugo a XIX. század nagy re- gényírója regényében, a „Nevető em- ber”-ben sok modern író meggyőződé- sét is képviseli, amikor a vaksághoz tisztító, extatikus, a látáskiesést kom- penzáló erőt párosít. Vak hősnőjét, Dea- t a következőképpen mutatja be: „Lé- nyét egyfajta, a vakokra jellemző extá- zis hatotta át, úgy tetszett, mintha lelké- ből olykor dal szólna, mintha ez a töké- letes muzsika pótolni tudná a fény hiá- nyát.” Hugo szerint „A vakság ... olyan, mint egy barlang, ahová behatol az öröklét tökéletes harmóniája.”

A vakoknál feltételezett hatodik ér- zék misztikus elképzelése valószínűleg a ponyvairadalomban nagyszámmal előforduló vak detektívekre és kutatók- ra vezethető vissza. A szórakoztató iro- dalomban Max Carrados az, aki arról beszél, hogy a „negyedik dimenzió- ban” él: 1914-ben lép színre, a 20-as években pedig a legkülönbözőbb em- berfeletti kalandokat éli át. Figyelmet érdemlő egy vak detektív megjelenése 1915-ben. Paul Damon Gaunt „mindig mögé látott az eseményeknek, soha nem lehetett félrevezetni.” Az állítás ér- vényes Thomley Colton-ra, a vak nyo- mozóra is, akit Clinton H. Stagg hívott életre. Duncan Maclain kapitány is be- leillik a képbe – a látás nélkül is szem- füles ember zajok által irányítva kitű- nően tudott lőni, hihetetlen precizitás- sal sakkozott és természetesen meghó- dította a nők szívét is. Maclain kivívta a recenziók szerzőinek határtalan csodá- latát. Magát az író is megindította hő- sének géniusza. „Voltak pillanatok – ír-

ja Baynard Kendrick – amikor úgy tűnt, Duncan Maclain a halandók felett álló erővel rendelkezik. Ezek a pillanatok önmagának is nehézségeket okoztak.” Mi is megnyugodhatunk, mert az ab- normális és természetfeletti erőkről va- ló porhintés a legkevésbé sem csökken- ti a vakot idegen különcnek tekintő sztereotípiát: sőt még ront is a helyze- ten.

A kialakult vélekedés nemcsak igaz- talan, hanem azt is jelenti, hogy a vakok ellen dolgozik. Egyrészt meghatározza, hogy egy vaknak milyen teljesítménye- ket kell felmutatni, másfelől ezek a tel- jesítmények nem saját képességéből adódnak, hanem egy mágikus erőnek köszönhető, melyben a vakság gyökere- dzik. A vakot alábecslő feltételezéssel egy tollvonással kiragadja a normalitás- ból, kivonja az átlagember hétköznapi világából és besorolja a rendkívüliség fogalomkörébe. Mindkét esetben, akár túlértékelnek, akár szellemileg vissza- maradottnak ábrázolják a vakokat, mindenképpen felelősség és jogok nél- kül maradnak, nem vesznek részt a tár- sadalmi integrációban: Egyszóval túl sokáig voltunk besorolva a másodren- dű emberek közé... Az elszenvedett vakságot kiegyenlítő emberi képessé- gekről szóló elmélet egyáltalán nem di- cséret, hanem sértés. Ez a felfogás meg- foszt bennünket teljesítményeink elis- merésétől, kudarcunkért vállalt saját fe- lelősségünkötől és megszabadítja a tár- sadalmat attól a kötelességétől, hogy megteremtse egyenjogúságunk feltéte- leit, megadja az esélyét, hogy segítsünk magunkon; végülis megtagadja tőlünk a normális, teljesen konkurenciaképes,

a közösség életében résztvevő egzisztencia lehetőségét. Ugyanolyan emberek vagyunk, mint a többiek, sem isteni áldás, sem átok nem kísér bennünket. Legfőbb ideje leszámolni ezekkel a valótlanságokkal. Nem kérünk a mágikus erőkből, hanem szabad egyénekhez méltó jogokat akarunk, felelősségteljes és emberi méltóságukat visszacapott polgárok szeretnénk lenni.

Bármilyen negatív is legyen a túlzott mértékű, sőt emberfeletti adottságok által kialakult kép, még mindig nem olyan romboló, mint a többi, irodalomban kialakult klisé. A legszörnyűbb ezek közül a legősibb keletű és leginkább rögzült sablon: a vakság, mint tragédia, melyet a következőképpen foglal össze egy óhéber mondás: „A vak ember olyan, mint aki meghalt”. Az élő halott sztereotípiája az Ödipusz-tragédiákban teljesedik ki. Az „Ödipusz rex”-ben a király saját magát vakítja meg. A tragédiában a következő megállapítás olvasható: „Lettél volna inkább halott, mint vak.”

Élt egy angol, aki maga is vak volt, róla teljes joggal elmondhatjuk, az utolsó szó jogán a vakságról, mint elborzasztó katasztrófáról írt: John Milton így kesereg a „Samson agonistes” („A küzdő Sámson”) művében: „vakon az ellenség között, ó szörnyűbb, mint a béklyók, a börtön, a koldulás, vagy az öregség! Utolsó vagyok az utolsók között, inkább féreg, mint ember sarjadéka! Itt a legnyomorultabbak is különbek nálam, valahogy vonszolják magukat, de legalább látnak. A fényben bár, de mégis sötétségben ki vagyok szolgáltva a mindennapos csalásnak, lené-

zésnek, haragnak és jogtalanságnak; zárt szobákban, vagy odakinn, sehol sem vagyok a magam ura, mint egy bolond, mások hatalmában élek. Alig látzanak rajtam az élet jelei, inkább halott vagyok, élő sír.”

Az epikus költeményben nem a katasztrófa gondolata a legszembetűnőbb (ahogy várható lenne), hanem az a tény, hogy maga Milton a szerző. Legjobb műveit – beleértendő az „Elveszett paradicsom” is – megvakulása után írta. Akkor miért mondja ezt? Egyszerű a válasz: a vakok hajlanak arra, hogy úgy szemlélik önmagukat, ahogy mások látják őket. Még akkor is, ha az ellenkezőjét is be tudjuk bizonyítani, akkor is el tudjuk fogadni a korlátainkról alkotott, általánosan elterjedt véleményt. Így hozzájárulunk ahhoz, hogy a korlátok valósággá váljanak. Milton kétségtelenül megerősítette ezt, a minden vak ember hátrányára való sztereotípiát, tette mindezt személyes tapasztalata ellenére, az ellenkezőjét tanította az itt leírtaknak.

A vakság katasztrófaként való ábrázolása nem fejeződik be Miltonnál. Schiller drámájában, a „Tell Vilmos”-ban megjelenik egy megvakított ember, akit így a koldusok életére kényszerítettek. „Ó, szemünk világa az ég minden ajándékai közül a legdrágább, a legjobb! ... S most egész életén keresztül végtelen sötétségben kell botorkálnia!” „Meghalni semmi, de élni és nem látni sorscsapás.”

Egy évszázaddal később a vakságról, mint katasztrófáról alkotott kép soha nem látott népszerűségnek örvendett. Kipling könyvében („... és kialudt a

fény”) a szerző minden alkalmat megragad arra, hogy azt mondhassa nekünk, a vakság rosszabb, mint a halál. Amikor a főhős, Dick Helder megtudja, hogy meg fog vakulni, a következőket mondja: „ez az élő halál. Be vagyunk zárva a sötétségbe. Senkit sem fogunk látni, soha sem fogjuk megkapni, amit akarunk, még ha száz évig élünk sem.” Később a regény folyamán minden embert meggyölöl, mert azok mind éltek és láttak amíg ő (Dick) halott volt, fogvatartotta őt a vakok halála, akik a legjobb esetben is csak embertársaik terhére vannak. Amikor ennek az önsajnálattal eltelte jellemnek sikerül végül magát megöletni, Kipling csak annyit fűz hozzá: „Végtére is szerencséje volt, mert egy együttérző golyó eltalálta a szívét.”

Joseph Conrad a „The end of the tether..” c. művében megöli főhősét, Whalley kapitányt. A vízbe fulladást szánja neki, amely sors szerint sokkal elviselhetőbb, mint látás nélkül élni. D. H. Lawrence történetében a „Vak ember”-ben a háborúban megvakult Móricot nagy kétségbeesésében senki sem tudja jövőbeli perspektívával megvigasztalni. Hasonló példa a Rosamond Lehmann által írt „Felhívás keringőre”. Ő még Lawrence-t is túlszárnyalja hősné megformálásában. Az ő figurája is a háborúban vakult meg, látszólag egy meglehetősen tisztességes polgár életét éli, de a szerző úgy ábrázolja őt, mint egy két lábon járó hullát. Megtudjuk róla, hogy „meggyilkolt fiatalságát követően hamis, megcsalott életet él” és amikor valahogy sikerül neki táncolni volt barátnőjével, egy igen szomorú jelenetnek leszünk tanúi: „A lány úgy

táncolt vele. – írja Lehmann – „Szerezzel és fájdalommal táncolt vele, a férfi pedig magához szorította őt, de nagyon távol volt tőle, távol a zenétől, elásva az egykedvűség mélyére. A lány egyszerre táncolt a férfi fiatalságával és halálával is.”

A hasonló felfogású írók a vakságot olyannyira elviselhetetlen tragédiának tekintik, hogy csak kétféle megoldást ismernek: az illetőnek vagy meggyógyulnia, vagy meghalnia kell.

Tipikus példa az ilyen gondolkodásra Susan Glaspell könyve, a „Legyőzöttek dicsősége”. Egy ironikus kritikus az alábbiakat írja róla: „Az író nő túl egyszerű megoldását választotta a problémának, amikor a regény végén kivégezte hőseit, de valószínűleg nem is tudott mit kezdeni velük.”

Térjünk át most a következő kategóriára: a vakság mint oktalanság és tehetetlenség kifejeződése. A vak komikus alakja, a nevetségesség csúcspontja feltehetően olyan régi keletű, mint maguk a bohózatok és a vígjátékok. Középkori ünnepi alkalmakon vak koldusokra szárfüzetragasztottak, gesztikulálniuk és grimaszolniuk kellett, szerepük a nép vidám szórakoztatása volt. A vakok általánosan elterjedt kigúnyolásának visszatükröződése az az asszony is, aki Chaucer: A kereskedő meséje c. művében szerepel. Egy öreg vak ember volt a férje, akit megcsalt. Amíg a férjével sértelt, találgát adott egy fánál a szeretőjének. Az öregember éppen akkor nyeri vissza látását, amikor a pár önfeledten szerelmi játékokba merült... Az igen ravasz és gyors asszony megmagyarázza férjének: azért tette, hogy az visszanyer-

je szeme világát. Shakespeare sem jobb: a „Lear király”-ban. A megvakított Gloucestert megzavarodottnak és tehetetlennek állítja be, mindenre rá lehet venni, minden trükknek bedől. Az ószövegben a vak Izsákot játssza ki fia, Jákob; kecskebőrbe öltözik, Ézsauak adja ki magát és vadhús helyett bárányt talál fel apjának. Az öreg semmit sem vesz észre. Már nemcsak a szeme világa, hanem az összes többi érzékszerve is elhagyta őt.

A vakok becsapásának szokatlanul kemény példáját látjuk egy XVIII. századi pikareszk regényben, „Eulenspiegel és a vakok” címmel. Eulenspiegel három vak koldussal találkozik, egy értékes pénzérmét ígér nekik, hogy szállást és ellátást fizethessenek vele a közeli fogadóban. Hárman nyújtották érte a kezüket, de egyiküknek sem adta oda így mindegyik azt hitte, a másik kapta meg. A mulatságos befejezést már önök is kitalálhatják. Miután betértek a fogadóba és alaposan belaktak, megjelenik a fogadós a számlával, most mindegyikük a másikat gyanúsítja a pénz ellopásával. A fogadós kiabálni kezd: „Ti mindenkit becsaptok!” Bezárja őket a disznóólba és így panaszkodik feleségének: „Mit tegyünk velük? Hagyjuk őket büntetés nélkül elmenni, mikor ennyit ettek és ittak ingyen? De ha itt tartjuk őket, csak tetveket és csótányokat hoznak ránk, ráadásul etetnünk kell őket. Azt kívánom, bárcsak a gályán lennének.” A darab happyenddel végződik. De milyen kép marad ezekről a vakokról az olvasóban! Bűnözők, megvesztegethetők, betegségeket hordoznak, bemocskoltak, megzavarodottak,

megcsaltan és hajléktalanul bolyongnak egy idegen vidéken.

A gyámoltalan vak sztereotípiája világszerte elterjedt. Maeterlinck alakjait szándékosan vakká teszi, ezáltal kíván demonstrálni egy filozófiai érvet: a színpad tapogatózó, sóhajtozó, levegőbe nyúló alakok nevetséges képét mutatja „A vakok” c. drámájában.

A valóságot meghamisító írók közül kiemelendő az egyik legjelentősebb, a francia André Gide és alkotása, a „Pásztorének”. Egy vak kritikusnő az alábbi módon vélekedik róla: Gertrude, akit a lelkész 15 éves korától nevel, a teljes szellemi visszamaradottság jeleit mutatja, ő ezt itt a vakság tényével indokolja. Gide megállapítása szerint egy ember látás nélkül ki van zárva a valóságból. Gertrude boldogan él a lelkész által neki teremtett szellemi világban. A lány jóformán semmit sem tud a világban létező fájdalomról. Mivel vak, nem lehet tudatos elképzelése a bűnről. Angyalian tudatlan, mint Ádám és Éva a bűnbeesés előtt. Amint visszanyeri látását, megtapasztalja annak teljességében a romlottságot. Mivel bűnös viszonyra lép a lelkésszel, melyről eddig nem tudta, hogy vétek, öngyilkos lesz.

Az irodalomban a vakság nemcsak a butasággal, hanem a gonoszsággal is párosulva jelentkezik. Legismertebb Stevenson regénye, „A kincses sziget”, benne Pew, a vén kalóz figurája. Amikor Jim Hawkins először találkozott Pew-vel, úgy érezte, soha még ijesztőbb alakot nem látott, mint ezt az „ellen-szenves, nyájaskodó, szem nélküli teremtményt”. Pew foglyul ejti Jim-et, a fiatalember úgy nyilatkozik, még soha

félelmetesebb, hidegebb és csúnyább hangot nem hallott, mint ezét a vak emberét. A gonoszság vakságban való megtestesülésének sokkal régebbi keletű és szemléletesebb változatát találjuk a XVI. századi pikareszk regényben „Lazarillo de Tormes”-ben. Lazarillo egy öreg vak férfinál dolgozik, annak kísérijeként. Az öreg maga a testet öltött gonoszság. Egy alkalommal rávette a fiút, hogy fülével hajoljon közel egy szoborhoz és hallgassa meg, milyen különös hangok jönnek ki belőle. Lazarillo engedelmeskedett. Akkor a vén ember oly erővel ütötte neki a fiú fejét a kemény kőnek, hogy annak úgy csengett a füle, mintha három napig harangok szóltak volna benne.

Az írók évszázadokon keresztül nem tudtak ellenállni a kísértésnek, hogy ne kössék össze a vakságot a gonoszsággal, ami az olvasóknál mindig visszhangra talált, a véleményeket már a mesék és legendák is kondicionálták, így azt a hitet táplálták az emberekbe, hogy a vakság a legrosszabbat hozza ki az emberből. A karikatúristák bizonyos mértékig felmentést adnak az alól a félelem alól, ahogyan a vakokat megközelítették. Pl.: végülis, ha a vakok csirkefogók és gazfickók, akkor megérdemelten kell szenvedniük, tehát nem kell együttérzést pazarolni rájuk.

A vakság gonoszsággal való azonosításának témájával váltakozva jelenik meg ennek az ellenkezője, vagyis a vakság, mint felülmúlhatatlan erény. Ha ezt a két népi eredetű sztereotípiát felületesen szemléljük, ellentmondásosnak találjuk. Nem szükséges azonban különösebb pszichológiai ismeret a fel-

ismeréshez: egy és ugyanazon éremnek a két oldaláról van szó. A kétféle vélekedésben a közös gondolatot a vakság megtörténésének az érintett személyét megváltoztató és őt a hétköznapi élet dimenziójától eltávolító hatását jelenti.

A vakság vagy bűnös, vagy angyali eredetű kell legyen. Az utóbbit támasztja alá Laura Richards regénye, „A vak gyermek”. „A kislány (Melody) kezével letapogatta az életet és mindent tudott. Törzséről felismerte az erdő minden fáját; tudta, mikor és hogyan virágzanak, egyetlen macska, vagy egy kutya sem akadt, aki Melody egyetlen hívó szavára ne hagyta volna ott gazdáját.” Melody nemcsak erényes, hanem varázse-reje is van. Kiment egy újszülöttet a lángokban álló épületből, énekével meggyógyítja a beteget, alkoholistákat szabadít meg az ivás átkától.

Elidegenedésünket különösen fokozza, hogy Laura Richards a különös teremtést Samuel Gridley Howes, a vakok egyik híres nevelőjének lányáról mintázta meg. Mrs. Richardsnak ezt Miltonnál sokkal jobban kellett tudnia. Őt is megcsalta a hagyomány, a szokás, a folklór és az irodalom hatása. A sztereotípiák megerősítésével elárulja saját magát és a vakokat is. Mindamelllett az a legrosszabb, hogy soha nem volt tudatában annak, hogy mit tesz, és úgy hitte, a vakokkal jól cselekszik, gondolataik szócsövének tartotta magát. A tudatlanság valóban a legszörnyűbb tragédia.

A romantikus illúziók között az az együgyű elképzelés a legbetegesebb, miszerint a vakságban áldás rejtőzik. G. Morris „A wittenbergi vak leány” c. regényében így szól egy fiatalember a

hősnőhöz: „Isten elvette a látásodat, hogy szívedet még jobban betölthesse a fény”. Tudom, minden vak lány felpofozta volna ezért a sértésért. A fiktív női alak válasza még rosszabb, mint a férfi iménti megjegyzése: „Nem gondolja uram, mi vak emberek az önökénél egy talán még szebb világot hordozunk magunkban és olyan fény támad bennünk, mely erősebb, mint az önök napjának sugarai.”

És így folytatódik tovább ez a szirupos téma, amely nekünk csak árthat, megfoszt bennünket az emberiségtől és legendát épít körénk.

Most pedig említsük meg Caleb-től „A kis vak jósnő”-t, Debórát James Ludlow rosszul sikerült regényéből, Bertát a bájos és nemes vak hősnőt Dickens „The cricket in the Hearth”-ben. Berta a mű végén már szinte idiotikus vonásokat vesz fel. Említhetnénk még az áldozatkész Nydiát a „Pompeji utolsó napjai”-ből és Naomit Hall Caines regényéből a „Bűnbak”-ból. Elég már! Az egész egy sűrű szirup, mentes a fénytől, az irodalomtól és a tájékozottságtól.

A szórakoztató irodalom körében az egyik legősibb és legkegyetlenebb jelenség a vakság valamely bűn megtorlásaként való feldolgozása. Így vakította meg magát Ödipusz, vérfertőző kapcsolata miatt, Shakespear-nél is megvakítják Gloucester-t házasságtörés miatt. Ebben a képben a vakság sztereotípiája gyakran párosul a megtisztulás rituáléjával: a megvakítás büntől megtisztító cselekedete visszavezeti az embert a jószág és büntelenség állapotába. Így történik ez pl. Amyas Leigh Kingsley regényében, a „Westward ho!”-ban: a sze-

replő vakságát itt a villám okozza, ezáltal egy szentté változtatja a bűnözőt. Minden hasonló figura és cselekménysor mögött egy talán mindegyikben közös csúnya fekete folt húzódik meg. Bizonyos műveknél csak a háttérben jut kifejezésre, de ez esetben a vakságot mint elembertelenedést közvetíti az irodalom: kiátkozás, kivetettség a normális világ életéből és a normális kapcsolatokból. Sem Dickens vak Bertája, sem Bolwer-Lytton Nydiája, a legkevésbé sem gondol arra, amikor szerelmesek lesznek, hogy őket is szerethetné valaki, és ez mégoly kevéssé tűnik fel az olvasónak vagy akár a többi regényalaknak. Miss Florence elbűvölő, szemmel láthatóan igen szorgalmas vak asszony, Kipling „ők” c. novellájában. Miss Florence nagyon szereti a gyerekeket, de „természetesen” neki magának nem lehet. Kipling nem magyarázza meg, hogy miért – nyilvánvalóan túlságosan is megerőltetné a fantáziáját, ha el kellene képzelnie egy vak asszonyt, akinek férje van, ráadásul még gyerekeket is nevel. Kipling itt is ráakad egy mágikus kiegyenlítő megoldásra. Miss Florence élvezheti a szomszédban elhunyt vak gyermekek szellemeinek a társaságát. Már ki sem merjük mondani, valami nincs rendben a fejében: vaksága feljogosítja a határtalan fantáziálásra.

Utoljára egy igen kedvelt témát kell megnevezni: a nem szó szerint értett vakság, hanem a vakság szimbóluma szatíra, vagy példabeszéd (parabola) formájában. A folklórban szintúgy, mint a filmben a vakság mindig halálként jelenik meg, minden olyan dolog

szimbólumaként, amit nem lehet tisztán átlátni. Az aforizmában is ez a helyzet, „ha senki sem lát, mindenki szakadékba esik”. Ide tartozik H. G. Wells klasszikus története a „The country of the blind” („Vakok országa”) vagy a „The planet of the blind”, Paul Corey műve, és Maeterlinck drámája, „A vakok” is ide sorolható. Conrad Aiken elbeszélésében, a „Hallgatag hó, titokzatos hó”-ban a vakság a skizofrénia metaforájaként szerepel. A vakságnak szinte mindegyik ábrázolásmódjában implicit benne rejlik a vakságnak tudatlanságként, zavarodottságként, minden normális értéknek és érzékelésnek a visszaját elfogadó értelmezése, a vakságnak ilyen állapotát állítják be, amely azonos vele, még talán ennél is rosszabb. A fenti irodalmi tradíciók sok vak ember életében visszafordíthatatlan károkat okoztak, de a jövőn még lehet változtatni. Részt kell vegyünk ennek a jövőnek a formálásában, hogy igazodjon a valósághoz.

Kihívásainkat gyakorlati síkra kell helyeznünk, csak így tudjuk saját sorsunkat a kezünkbe venni. Tudjuk, mik vagyunk és mit tudunk, ehhez mérten kell cselekednünk.

Mit tanulhatunk az irodalom fenti analíziséből? ... Soha nem szabad megfélekednünk az irodalom hatalmáról. A forradalom nem az utcán kezdődik, hanem a könyvtárakban és az iskolákban. A történelemben ez mindig is így volt. Az amerikai polgárháború szörnyű csatáiban például az írók maguk is részt vettek a harcokban. Amikor dél szegényei Bull Run-t elérték, magukkal vitték Sir Walter Scott-ot és az általa

nekik tanított életideálokat is. Ivanhoe és a bátor Richard király együtt harcoltak Jacksonnal a Yankee-k ellen. A háború sokkal hamarabb befejeződött volna, ha a költők álmai nem állták volna útját...

A kérdésre „Ellenünk van-e az irodalom?” nem szabad elhamarkodott választ adnunk. Ha csak a múltat vesszük figyelembe, bizonyára igennel felelhetünk – eddig igen csak rossz reklámot csináltak nekünk. Sem az irodalom, sem a történelem nem ábrázolta reálisan a valóságot.

Mégis létezik néhány említésre méltó kivétel: ... a kilenc fő szempont mellé egy tizediket is meghatározhatunk. Egy ritka, fel-fel bukkanó jelenséget fedezhetünk fel néha a könyvespolcokon – az irodalom sötét alagútjának végén feltűnik a fény. A valóság megjelenése legalább olyan régi, mint Charles Lamb „Rosamund Gray”-ről szóló története. Itt egy idősebb vak asszonyt ábrázol a szerző, átlagos teljesítményekkel és teljesen normális rossz hangulataival együtt. Walter Scott két regényében is hasonló realiztikus ábrázolásmódot fedezhetünk fel („Old mortality” – „Puritánok utódai” és „The bride of Lammermoor” – „Lammermoori nász”). Mindkét regényben valóságghűen és nem érzélgősen írja le Scott a vakokat. Ugyanez mondható el Collins regényéről a „Poor Miss Fich”-ről („Szegény miss Fich?”), habár itt az író ismeretei és képességei igen behatároltak; az legalább kitűnik, hogy a szerző Diderot „Levél a vakokról” c. munkájának alapos tanulmányozása után írta a művet. Diderot levele sem mentes a hibáktól,

de a vakok problematikájának megértéséről tanúskodik. Közel áll a valósághoz Charles D. Stewarts „Valley Waters” c. műve, ahol egy fontos vak szereplő jelenik meg, akiből hiányzik a csoda kisugárzása, mentes a rejtélyeségtől, mentes a tépelődésektől, nem rosszindulatú, különleges ereje sincs, minden természetes rajta és teljesen normális. Éppen így viselkedik. H. Weir Mitchell regényében, a „Far in the forest”-ben azt mondja nekünk az író, hogy a valóságból merítette anyagát. Kicsit ugyan idealizálja a hőst, de azért még felismerhető Philetus Richmond, aki 50 éves korában vesztette el látását, de azután is úgy bánt a fejszével, mint bármelyik más favágó.

Amennyiben a jelenkori irodalommal kívánunk foglalkozni, igen egyes érzésekkel válaszolhatunk a kérdésre. Már mutatkoznak ugyan a változás jelei, de még mindig kéznél vannak a régi klisék és hamis képek, ráadásul meg is erősítik őket. Lehetőség szerint még azoknak a nézeteiben is súlyt kapnak, akik a vakokkal való együttműködés ún. „szakértőinek” tekintik magukat.

Ha a jövő felé fordulunk, így hangzik a felelet: az irodalomban és a való életben egyaránt nincs előre programozva a jövő, hanem nyitott az önrendelkezésre. Ahogy mi egyénileg, vagy kollektíven szemlélve magunk alakítjuk ki életünket, formálni tudjuk majd irodalmunkat is. A vakság csak akkor válik tragédiává, ha úgy szemléljük magunkat, mint ahogy a szerzők láttak bennünket. Feladatunk korunk tudatállapotát formálni és lelkiismeretét megváltoztatni,

miközben az irodalmat megszabadítjuk a téves fantáziaszüleményektől és több tárgyilagosságot viszünk bele. Ekkor a valóságra jobban hasonlító irodalmunk lesz. A vakokról általánosan elterjedt vélemények alapján mindinkább ránk hasonlító portrét fognak festeni rólunk.

*

Dr. Szabó Miklós:

Az új lakás törvény fontosabb rendelkezései (III. befejező rész)

Az 1994. évi XVII. törvény állapította meg a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény új 45.-60. paragrafusait, amelyeket az Alkotmánybíróság ez év elején hatályon kívül helyezett. Ezen törvény újra szabályozta a lakások és helyiségek elidegenítésének rendjét. A lakástörvény új 45. paragrafusa szerint a határozatlan időre bérbe adott önkormányzati lakásra vételi jog illeti meg

- a) a bérlőt;
- b) a bérlőtársakat egyenlő arányban;
- c) a társbérlőt az általa kizárólagosan használt lakóterület arányában;
- d) az a)–c) pontban felsoroltak hozzájárulásával azok egyenes ági rokonát, valamint örökbe fogadott gyermekét.

Az új 46. értelmében nem áll fenn vételi jog

- a) az 1990. szeptember 30. napját követően kizárólag önkormányzati eszkö-

zökből létesített vagy szerzett, illetőleg az 1990. évi LXV. törvény 107.§-ának (2) bekezdése alapján az önkormányzat tulajdonába került önkormányzati lakásra;

- b) az olyan önkormányzati lakásra, amely az önkormányzat 1994. január 1-jét megelőzően hozott döntése alapján átalakításra, korszerűsítésre, felújításra, bontásra kijelölt épületben van, illetőleg az épület a település rendezési terve alapján rehabilitációra kijelölt területen van;
- c) a bérlőkijelölési és az ismételten gyakorolható bérlőkiválasztási joggal érintett lakásra;
- d) a műemléképületben lévő lakásra;
- e) jogszabály alapján szolgálati vagy vállalati bérlakásnak minősülő, illetőleg szerződés alapján határozott időre vagy valamely feltétel bekövetkezéséig bérbe adott lakásra;
- f) az elidegenítési és terhelési tilalommal terhelt lakásra;
- g) a nyugdíjasok házában, a garzonházban lévő lakásra;
- h) a műteremlakásra, a szobabérlők házában lévő lakrészre.

A vételi joggal – írásban – 1994. március 31-től számított egy évig lehet élni. Ezen határidő lényegesen rövidebb, mint az eredeti törvényben írt öt éves időtartam. A vételi jog azt jelenti, hogy a vételi jog jogosultja egyoldalú nyilatkozat tételével megvásárolhatja a lakást. Ezzel szemben az elővásárlási jog csak arra ad lehetőséget, hogy ha a tulajdonos elkívánja idegeníteni a lakást, akkor az elővásárlási jog jogosultja elsőbbséget élvez más vásárolni kívánókkal szemben.

Az új rendelkezések szerint az állam tulajdonából az önkormányzat tulajdonába került önkormányzati, illetőleg az állami lakásra, más személyt megelőző elővásárlási jog illeti meg

- a) a bérlőt;
- b) a bérlőtársakat egyenlő arányban;
- c) a társbérlőt az általa kizárólagosan használt – a 45. § (2) bekezdésének figyelembevételével meghatározott – lakóterület arányában;
- d) az a)–c) pontban felsoroltak hozzájárulásával, azok egyenes ági rokonát, valamint örökbe fogadott gyermekét.

Elővásárlási jog illeti meg azt is, aki vételi jogával az a törvényben megállapított határidőben nem élt.

Felhívom a figyelmet azon új rendelkezésre, amely szerint: annak a bérlőnek a lakását, aki nem él vételi jogával, a vételi jog gyakorlására megállapított határidő elteltétől számított öt évig harmadik személynek csak a bérlő írásbeli hozzájárulásával lehet elidegeníteni.

Annak a bérlőnek a lakását, aki nyugellátásban részesül, és az elővásárlási jogával nem él, a szerződésének fennállásáig harmadik személy részére csak a bérlő írásbeli hozzájárulásával lehet elidegeníteni.

Az önkormányzati és az állami lakás vételárát – ha a lakást a törvény alapján arra jogosult vásárolja meg – a hasonló adottságú lakások helyi forgalmi értéke alapján, különösen

- a) az épület településen belüli fekvése;
- b) az épületben lévő lakások száma, az épülethez tartozó földterület, a közös

használatra szolgáló helyiségek és a közös használatra szolgáló területek nagysága;

- c) az épület felszereltsége, műszaki állapota, építése, a felújítás óta eltelt idő;
- d) a lakás alapterülete és komfortfokozata;
- e) a lakottság ténye figyelembevételével kell megállapítani.

A vételár megállapításakor a forgalmi értékből le kell vonni a bérlőnek a lakásra fordított és meg nem térített érték-növelő beruházásainak az értékét.

Ha a lakást az e törvény alapján az arra jogosult vásárolja meg, részére – kérelmére – legalább huszonöt évi részletfizetési kedvezményt kell adni. Ha a jogosult kéri, a szerződés megkötésekor a megállapított vételár legfeljebb tíz százalékanak egy összegben való megfizetése köthető ki. Az első vételárrészlet befizetése után fennmaradó hátralékra a havonta fizetendő részleteket egyenlő mértékben kell megállapítani.

Fontos tudni, hogy a vételár egy összegben való megfizetése, vagy az előírtnál rövidebb törlesztési idő vállalása esetén a vevőt árengedmény, illetőleg a vételárhátralékból engedmény illeti meg. Az eladó a szerződés megkötésekor a vételárhátralékra kamatot köthet ki. Tudnunk kell, hogy az önkormányzatok rendeletben határozzák meg az e törvény alapján vételi, illetőleg elővásárlási joggal érintett lakások eladása esetén

- a) a lakás vételárának mértékét;
- b) a szerződés megkötésekor fizetendő vételárrészlet mértékét;

- c) a részletfizetés időtartamát és a szerződéses kamat mértékét, illetőleg a kamatmentesség lehetőségét és feltételeit;
- d) a vételárengedmény, illetőleg a vételárhátralék megfizetésére adott engedmény feltételeit és mértékét;
- e) elővásárlás esetén az ajánlat tartalmát és az ajánlati kötöttség idejét.

A b), c) és d) pontok szerinti feltételek meghatározása során a bérlő vagyoni és jövedelmi helyzetét figyelembe kell venni. Az önkormányzat rendeletében határozza meg továbbá az e törvény alapján vételi, illetőleg elővásárlási joggal nem érintett lakások eladásának feltételeit.

Lényegesen megváltoztak a helyiségek elidegenítésére vonatkozó rendelkezések. A helyiségekre törvény nem állapít meg vételi jogot. A törvény úgy rendelkezik, hogy az állam tulajdonából az önkormányzat tulajdonába került helyiségre a bérlőt (bérlőtársat) elővásárlási jog illeti meg. Az önkormányzat rendeletében határozza meg az előbb említett helyiségek vételárának mértékét, megfizetésének (részletfizetés, vételárengedmény stb.) módját és A törvény szerint ha jogszabály másként nem rendelkezik, az állam tulajdonában lévő helyiségre a bérlőt elővásárlási jog illeti meg.

Ha az önkormányzati, illetőleg az állami tulajdonban lévő helyiséget az e törvény alapján elővásárlásra jogosult veszi meg, a vételár mértéke a helyi forgalmi értéket nem haladhatja meg.

Kovács Pál:

Barangolás régi hangszerek között (I. rész)

Előszó

Kedves Olvasók! Bizonyára hallották már, talán olvastak is arról, hogy a zene eredetét a tudomány körülbelül az ókortól számítja. Ehhez csak annyit tennék hozzá, hogy minden kornak volt sajátos „hangszerparkja”. Ezek a zeneszerszámok a következő négy csoportra oszthatók: fúvós, pengetős, vonós és ütős hangszerek.

Az ókorban egyetlen egy billentyűs hangszer keletkezett, ez a viziorgona. Hazánkban is megtalálható egy ép példánya.

Egy sorozat keretében szeretném megismertetni Önöket néhány olyan hangszerinstrumentummal, amely nem fejlődött tovább a századok folyamán, illetve népiessé vált. Ismert régi zenét játszó együttesek törekednek a historikus előadásmódra, hogy a közönséggel megkedveltessék ezeknek a különlegességeknek a hangjait.

Remélem, hogy a sorozattal sikerül felkeltenem érdeklődésüket a régi korok zenekultúrája iránt.

A blockflöte (furulya) és fajtái

Már a kora középkorban, szinte egész Európában közismert és megbecsült hangszer volt. Fából, esetleg csontból készítették. Mérete különböző, és a hangszer testén a lyukak száma változó lehetett. Úgynevezett ajaksípos hangszer, amit az egyszerű ember is használ-

hatott, akár úgy, hogy maga készítette. Igen fontos szerepet töltött be mind az egyházi, mind pedig a világi zenében. Fejlődése végig kíséri a korszakokat, egészen a kései barokkig.

A trubadúrok között a hölgyek többre becsülték azt, aki énekelt, verselt, de még többre azt, aki többféle hangszeren tudott játszani. Egy lovag egyszerre két instrumentumot is tudott kezelni. Egyik kézzel egy kicsi, háromlyukú blockflötén játszott, míg a másik kezével a hasára szíjazott dobot ütötte.

A zenei többszólamúság kialakulásával egyidőben ez a hangszer is továbbfejlődött. A kórushangzást követve családdá alakult: discant, alt, tenor és basszus. Később ez a család is teljesebbé vált. A reneszánsz zenében használták már a sopranino, a garklein, valamint a nagy basszus blockflötét. A garklein olyan kicsi volt, hogy a muzsikusz zsebében is elférhetett, ellenben a nagy basszus hossza két méter is lehetett. A barokk korban a zeneszerzők már nem írtak műveket ekkora hangszerre, hanem a discant (szoprán) és az alt blockflötét részesítették előnyben.

Georg Philipp Telemann (1681–1767) művei között igen sok szonátában, trionszonátában van alt blockflöte szólam.

A mai zeneoktatásban a szoprán blockflöte alapvető hangszer lett. Azonban vannak olyan együttesek is, amelyek szinte az egész hangszer családot előszeretettel használják.

Befejezésül még csak annyit erről a hangszeréről, hogy korok szerint különféleképpen díszítették. A középkorban még eléggé kezdetleges formájú volt, majd a reneszánsz idején kisebb faragá-

sokkal, berakásokkal ékesítették. A legteljesebb alakját a késő reneszánsz és a kora barokk kor idején nyerte el. A Nemzeti Múzeum hangszertárában is őriznek néhány megmaradt becses példányt.

A trombaviola (apácahegedű)

Ez a hangszer a középkorban született meg, ugyanúgy, ahogy több hegedűféle is. Küllemre körülbelül embermagasságú, vékony, karcsú testű egyhúros hangszer. A bélből készült húr végénél a testre erősítettek egy rezgő húrlábat, amely a hangszer hangjának különlegességét adta. A játékos egy vastag, eléggé hosszú vonóval szólaltatta meg a hangszert, és nevéhez méltóan trombitaszerű hangzást idézett elő. Annak idején a templomokban szigorúan tilos volt trombitát és más rézfúvós hangszert megszólaltatni, ezért taláhatták ki ezt a furcsa jószágot.

Általában szólamhangszerként használták. Főleg a zárdákban terjedt el használata, erre utal magyar elnevezése is. Angliában él egy híres vonós hangszer művész, Oliver Brucks, aki kitűnően játszik trombaviolán. Ez a hangszer nem élte túl a középkort, elsősorban kezdetlegessége miatt, valamint azért, hogy a templomokban egyre jobban használatos különböző méretű orgonák lassan kiszorították a hangszerek közösségéből.

A Magyar Nemzeti Múzeumban is megtekinthető egy épségben megmaradt trombaviola (apácahegedű).

A krumhorn

A reneszánsz zene egyik jelentős hangszerének tekinthető, amely minden bizonnyal német földön keletkezett. Egy nádnyelves fúvókája van. Windkapsel lyukrendszere hasonló a barokk korban született blockflötéhez. Alakja esernyőnyélszerű. Ez is családdá fejlődött, de csak négy szólamra: dis-cant, alt, tenor és basszus.

Hangja halk, eléggé éles. A barokk korban már nem használták, főként csekély hangterjedelme miatt. Napjainkban a régi zenét játszó együttesek szívesen alkalmazzák.

Említést érdemel még, hogy a királyok egyik kedvelt hangszere volt.

Vak költők versei

Schiff Ervin (1934–84):

Lobogás

*Sebzett madárként kínlódott az élet.
Ólomsörét. A mindennapok gondja
erőtlen szárnyát görcsbe, kínba vonta.
S a vére hullt fejemre. Békességet?*

*Nem leltem én. A két szemem kiégett.
S Te rőzsét raktál óriás halomba,
kigyúlt a máglya, égett fellobogva:
főnixmadár – ahogy szeretlek Téged!*

*Mily lánggal ég és tűzben énekel,
majd tiszta szívvel s ifjan újraszáll.
Csak rakd a rőzsét! Más nem érdekel.
Szeretlek Téged. S míg a máglya áll,
a rontás kínja már nem érdekel:
a rőzse lángban él a tűzmadár.*

Bényei József: Feltépett idő

*Eltakarom a feltépett időt
hajamnak fehér sirályszárnya nőtt
Az óceánok vonzás-mámorát
kötözött kézzel álmodom tovább*

*Kereszten függök hatvankét napig
só virágozza arcom árkait
lehetne könny is egy helyről ered
Kipróbálom az örökéletet*

Előszó

A Holocaust 50. évfordulójára emlékezünk az idén. Mit is takar ez az elnevezés? Eredetileg görög-angol szó, jelentése: égő áldozat, vagy teljes megsemmisülés. Olyan ókori zsidó áldozati szokás, amely szerint a gyülekezet nevében minden reggel és este egy bárányt teljesen el kellett égetni. Az egyes ember égő áldozata tulok, bárány vagy galamb is lehetett. A Holocaust a fasiszta népiirtás szimbólumává vált a II. világháború után.

Sorstársnőnk novellájával tisztelettel emlékezünk a Holocaust élő és holt áldozataira. (a szerkesztő)

*

Barabásné Nagy Margit:

Kató néni

Úgy találkoztam vele az ebédlő asztalnál, a szemészeti klinikán. Vak szemével mintha mindenkit látott volna.

Kanalát fogta és nevetett, majd összefüggéstelenül beszélt. Előre örült a meleg levesnek. És nevetett Kató néni, s az asztalnál többen őt nevelték. A torkom elszorult, valami fojtogatott. Csak ne lenne rajta az a piros szivacspongyola...Olyan szánalmas, sovány szegény!

Még műtét előtt voltam, könnyen mozgogtam, így ha ki kellett mennie, már tudták a nővérek, hogy van, aki kikísérje. Madárcsontú, tétova mozgású, engedelmes és kevés beszédű: asszony vagy lány? Nem is tudom. Néha – kérdésemre –, beszélt egy keveset otthonáról, azután egy hirtelen mozdulattal betapasztotta a száját a kezével. Csönd, pofa be! – mondta magának, majd lefeküdt és elfordult. Az egyik nővér mondta: „Szegény Kató néni kevés ember bírt ki annyit szenvedést, mint ő. Fiatalon megjárta Auschwitz-ot.”

Szinte megigézett a gondolat, hogy kérdezni próbáljam, hogy beszélgessek vele. Ő nem tébolyodott, csak a körülményei voltak azok. Iparkodtam – önzésből – mindig kiszorgálni, és miután ismerőssé vált a hangom és a kezem érintése, kezdett bízni bennem.

Az egyik csendespihenő alkalmával beszélgetni kezdtünk. A betegek csöndben hallgattak.

– Kató néni, kedves, hány éves?

– 75 vagyok.

– Kivel tetszik lakni? Kinek a lakásában? (Ez provokáció akart lenni!)

– Az én saját lakásomban lakom! A bátyám gyerekeit magamhoz vettem és felneveltem. Megnősült, három gyereke van.

– Kató néni, még milyen rokona él?

– Senkim sincs, senkim! – majd zsebkendőjét vesz elő.

Ekkor egy budapesti szemészeti klinika női osztályának 4. kórtermében felelevenedik a jeruzsálemi Siratófal. Vak szeméből könny hull, előre-hátra hajolgatva beszél, megnevezi apját, bátyját, nővérét. A húga nem halt meg, sikerült megszöknie, majd kikeresztelkedett és most Amerikában él. S meghalt, jaj MEGHALT az édesanyám is! – folytatja tovább. Két karját az ég felé emelte, és magába roskadva sírt, sírt...

– Kedves Kató néni, – öleltem át szégyént – hogy volt, amikor hazatért?

– Hát, kaptam szép lakást, sok pénzt...Hm. Gazdag nő voltam ám! Szép, mintás függöny volt az ablakon és gyönyörű szőnyeg... minden szobában szép bútor...

– Elhiszem, de mit csinál, amikor a fiatalok dolgoznak és a gyerekek iskolában vannak?

– Hát, várok. Rám zárják az ajtót a kishálóban, hogy „rám ne törjenek”, és ha hazajönnek délután, kapok jó meleg levest!

Elgondolkodom, ha van, ilyenkor miért fordítja el arcát az Isten?!

*

Dosek Lajosné:

Atlétáink kassai szereplése

1994. június 17-én délelőtt érkezünk Kassára. Miután szálláshelyünkre csak este hat óra után vártak bennünket, városnéző sétára indultunk.

Gyalogosan a városi parkon és a Malom utcán át egészen a dómig jutotunk el, ahol II. Rákóczi Ferenc sírját szerettük volna felkeresni, de a székesegyház felállványozva és zárva találtuk. Lengyel restaurátorok hóférré tisztítják kívül és belül a XV. században épült templomot. Sajnos, a hírek szerint a Millenniumra készült színes üvegablakokat is átlátszóra cserélik, eltávolítva ezt a szép magyar emléket. A dóm mellett lévő parkból már az 1848/49-es honvédszobor talapzatát is eltüntették, szökőkút csobog a helyén. A parkok egyébként szépek. A szökőkutak, tarka virágok és pálmák üdítően hatnak a sétáló utcává alakított fő utcán, ahol kényelmes fehér padok kínálnak pihenést. A kitarozott régi házakban az emeleti lakásokat is üzletekké alakították át.

Este technikai megbeszélésen vetünk részt. Másnap a verseny színhelyén a rendőr zenekar és a kassai majorettek fogadtak bennünket. Az ünnepélyes megnyitó és a rövid üdvözlő beszédek után az ötpróba számainak lebonyolítása következett. Pazinczár Attila indult a versenyen. Ellenfele a szlovák színekben induló Gödri Feri volt, aki sokat segített nekünk mint tolmács, az öt számban jobbnak bizonyult Attilánál, s ő lett az aranyérmes.

Egyszerre rendezték az egyéni és az ötpróba versenyt: az első három kísérlet eredményeit számították be az ötpróbaiba, s az egyéniben indulók még három kísérletet tehetnek.

A versenynek volt egy különlegessége. Miután a Szlovák Bajnokságot a Szlovák Rokkantak Szövetsége ren-

dezte a látás-, hallás- és mozgássérült versenyzők részére, a súlyosabb sérültek esetén szorzószámot használtak, így pl. a B2-nél is. A verseny a kijelölt időpontokban, pontosan és rendben zajlott. Semmiféle torlódás nem adódott.

Érmet csak akkor adtak, ha a győztes első osztályú eredményt ért el, s ha a harmadik helyezett sem volt gyengébb a második osztálynál. Így csak ötpróbában és súlylökésben osztottak érmet a látássérült versenyzőknek. A világbajnokságra nevezett versenyzőink részesültek érmes díjakban. Pazinczár Attila ötpróbában ezüst érmet, súlylökésben pedig 12,13 méteres dobásával aranyérmet nyert. Igaz ugyan, hogy a gerelyhajítást (45,5 m) és a diszkoszvetést (36,84 m) is megnyerte, de olyan fölényel, hogy csak oklevelet kapott. Hegedűs Béla súlylökésben nyert ezüst érmet (10,24 m), diszkoszvetésben pedig második lett (27,76 m). Takács Péter, ifi versenyzőnk távolugrásban lett a harmadik (465 cm) és oklevelet kapott. Ezenkívül ötödik lett a 100 méteres futásban. Hertelendy Zoltán 800 méteres síkfutásban 2 perc 36 másodperces eredménnyel nyert oklevelet a harmadik helyen. 1500 méteren pedig ötödik lett.

Jó hangulatú, barátságos versenyek emlékével búcsúztunk egymástól és a rendezőktől, a pártfogóktól, valamint Kassától egy szép ajándék albummal, és végül a zárőnnepségre ismét kivonult zenekartól és a bájos majorettektől.

Melegi Karola:

Bűnügyi mazsolák

...Egy fiatalembert keres a rendőrség, aki albérlőnek jelentkezik hirdetésekre, s amikor a főbérlő bizalmába férkőzik, kihasználja annak távollétét és elvisz minden mozgathatót a lakásból. A fiú egyébként ápolat, jómodorú; általában farmerdzsekiben és nadrágban jár. Különös ismertetőjele, hogy egy fekete, vagy egy kék hátizsákot hord magával. A hirdetések alapján, főleg idős személyeknél érdeklődik albérlet után. A nyomozószervek most a károsultak jelentkezését várják, akikből valószínűleg többtucat is lesz.

...Manapság már nem csak a bandáktól kell félni; a női bűnözőktől sincs biztonságban az ember. Egy ismeretlen nő például éjszaka fél tizenegykor, egy járművön minden ok nélkül ütlegelni kezdett egy 17 éves lányt. Egy megállóban letuszkolta és tovább ütötte a fiatal áldozatot, majd elvett tőle 300 forintot és egy aranygyűrűt. A rendőrség azóta is keresi a tettest.

...Rosszul végződött U. Gyula, 41 éves pesti lakos görbe éjszakája. Amikor a mentők összeszedték és sérülései miatt kórházba szállították, azt állította, hogy négy férfi támadta meg, s elvették 200 forintját és a karóráját. Amint azonban kijózanodott, megváltoztatta a vallomását. Beismerte, hogy alaposan felöntött a garatra, elesett, s ekkor törte el a kezét és verte be a fejét. Valószínű, hogy az

óráját is egy kocsmában cserélte el egy pohár italért.

...Közlekedési fennakadást okozott T. Ferenc, 40 éves érdi lakos, aki felmászott az Erzsébet-híd tartóhuzaljára. Mire kiértek a tűzoltók és leszedték az öngyilkossággal fenyegetőző embert, teljesen megbénult a forgalom a hídon és környékén. A kétségbeesett férfi azal mentegetőzött, hogy rossz anyagi helyzete miatt határozta el magát erre a végzetes lépésre.

...Kissé sok „szerencsés véletlen” játszott közre annál az esetnél, ahol egy háromtagú banda teljesen váratlanul rátrörte az ajtót T. Istvánra. A lakótelep VI. emeleti lakásába állítólag „véletlenül törtek be”, de értéket nem találtak, mivel az áldozat munkanélküli volt. Előkerült viszont egy éppen a házigazdánál lévő, kölcsönként, 4,4 millió forintot érő Mercedes gépkocsi kulcsa és iratai. A szerencsés rablók vidáman elhajtottak a kocsival.

...Tizenkét nercbundával távozott K. Bertalan és társa az egyik V. kerületi szórmeüzletből. Hihetetlen, de a bolt bejárati ajtaján nem volt riasztóberendezés, így a tettesek klasszikus módszerrel, a zár feltörésével juthattak be. A tulajdonosnak a takarékoskodás 5,5 millió forintjába került.

*

Az Árueledás tájékoztatója

Értesítjük a tisztelt tagtársakat, hogy az árueledásban összecsukható műanyag bot kapható. Megvásárolható teljes áron 582 forintért, vényre 87 forintért. A közgyógyellátásra jogosító igazolvánnyal

rendelkezők térítésmentes vényre felírva ingyenesen megkapják.

*

Szerkesztőségi közlemény

A két fordulós TOTÓ játékban részt vevő kedves olvasóink türelmét szeretnénk kérni. Nagyon sokan küldtek be tippeket, ezért az értékelés elhúzódik, s csak szeptemberi számunkban tudjuk a nyertesek névsorát leközoelni. Addig is mindenki saját maga is ellenőrizheti szelvényét, mert ismertetjük mindkét forduló helyes tipp sorát.

Köszönjük megértésüket!

(a szerkesztőség)

I. forduló: 2,1,x,x,1,2,1,x,1,2,x,2,2,1.

II. forduló: x,1,2,1,x,1,2,x,1,2,x,1,x,2.

*

Felhívás

A Látássérültek Cseppkő Klubja értesíti az érdeklődőket, hogy 1994. július 11-től rendszeresen, Széchenyi István pszichológus vezetésével, akupunktúrás foglalkozásokat tart a Vakok Állami Intézetében (Budapest, XIV. Hermina u. 21.). A részletes programról, valamint a pontos időpontokról felvilágosítást kaphatnak a 215-8710-es telefonszámon.

*

Hirdetések

56 éves, 165 cm magas, gyengénlátó asszony vagyok négy gyermekkel. Olyan férfi ismeretségét keresem házasság céljából, 65 éves korig, akinek senkije sincs. Ház szükséges. Címem: Bokor Magdolna, 4184 Tetétlen, Árpád u. 22.

*

Lakással rendelkező 53 éves vak nő olyan gyengénlátó férfi ismeretségét keresi, aki nem iszik alkoholt, megértő és szeretetre vágyik. A leveleket „Megértés” jeligére az MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezet címére (4024 Debrecen, Rákóczi u. 7.) várja.

*

Igazgató özvegye, akit szorgalmasnak, kedvesnek, ügyesnek mondanak, megismerkedne jól szituált, dolgos, 60–70 év körüli férfival, aki megértő társa tudna lenni. A leveleket „Szorgalmas” jeligére az MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezet címére (4024 Debrecen, Rákóczi u. 7.) várja.

*

Egy alig látó, 27 éves, 174 cm magas, 80 kg testsúlyú fiatalember vagyok. Keresek házasság céljából egy gyengénlátó, 18–25 év közötti lányt, lehetőleg Bács-Kiskun megyéből való írjon. A leveleket „Remény” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

*

Szeretnék levelezni 43–44 éves férfival. A leveleket „Erzsike” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

*

Látó fiatalember szeretne barátságot kötni olyan fiatalokkal, akik úgy érzik,

egyedül vannak, magányosak, vágnak egy önzetlen, minden anyagiaktól mentes barátságra. Szeretik a jó könyveket, értelmes elfoglaltságokat, hosszú beszélgetéseket. Szeretném, ha a lehetőségeimhez mérten nyújtandó segítséget elfogadnák. Gyengénlátó, illetve vak fiatalok őszinte sorait várom, vidékről is, „Őszinte barátság” jeligére a szerkesztőségbe.

*

Roland CM64-es hangmodul eladó sztereó, dinamikus, 192 hangszínnel. Érdeklődni a délelőtti órákban lehet telefonon: 120-2650/270.

*

Eladó vagy elcserélhető Vámospércs, Vig u. 5. szám alatti kettő és fél szobás lakás. Érdeklődni a helyszínen vagy levélben lehet: Balogh Gyula, 4287 Vámospércs, Vig u. 2.

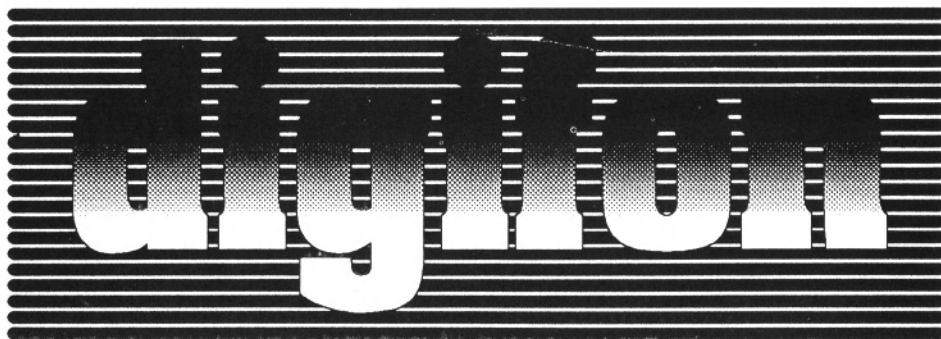
*

Eladó új állapotban lévő BraiLab-számítógép. Érdeklődni lehet: Fekete Éva, Debrecen, Derék u. 185. I/2. címen.

*

Vennék egy jó állapotban lévő síkírású táskairógépet. Címem: Donkó Jenő, 4027 Debrecen, Domokos L. u. 9. Telefonszám: 06-52-347-169.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István
Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 160 Ft-ért a tárgyévet megelőző november 30-áig, félévre 80 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

A közelmúlt technológiai fejlődésének eredménye a „távközlés digitalizálása”. A telefonközpontok, a bekapcsolt készülékek bonyolult hálózata és a sokféle szolgáltatás kezelése, jelentős mennyiségű vezérlési folyamatot igényel, amelyre kiválóan alkalmazható az úgynevezett tárolt programvezérlés. A távközlésben új korszakot nyitott a számítógép-vezérelt telefonközpont, amelyet röviden digitális központnak, TVP központnak nevezünk.

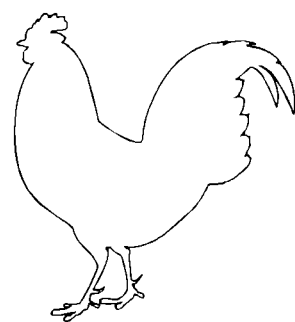
Az előfizető számára az alapszolgáltatáson túl számos kiegészítő, kényelmi szolgáltatást is nyújt a digitális telefonközpont. Ezek a tárolt programok révén megvalósított DIGIFON szolgáltatások lehetővé teszik, hogy digitális jeleket kibocsátó – TONE üzemmódú – telefonkészülékről, az előfizető hozzáférjen a központi intelligenciához. A telefonkészülék számbillentyűi egy számítógép billenyűzetként funkcionálnak, például ébresztő hívás programozható a kezelő segítsége nélkül.

- **Ébresztő/figyelmeztető hívás:**
Rendszeres ébresztés/figyelmeztetés
„Üdvözljük, itt az Ébresztő/figyelmeztető szolgálat. Az Ön által kért időpontban jelentkezünk”
- **Hívásátirányítás (másik előfizetőhöz)**
Ön könnyen elérhetővé válik akkor is, ha nem tartózkodik otthon/munkahelyén. Induláskor programozza be a telefonszámot ahová átirányítást kér! Hívásai utolérik Önt.
- **Hívásátirányítás foglaltság esetén**
Ha Önnek több telefonvonala is van, valamelyik foglaltsága esetén átirányítható a bejövő hívás a másik számára is.
- **Hívásátirányítás „nem felel” esetén**
Ha Ön egy meghatározott időn belül nem fogadja a hívást, a hívókat a központ egy előre megadott számra irányítja át.
- **Három résztvevős hívás átkapcsolással**
Beszélgetés közben felhívhat egy telefonszámot és oda-vissza kapcsolással beszélgethet a hívottakkal.
- **Három résztvevős konferencia**
A konferencia lehetővé teszi három előfizető egyidejű beszélgetését.
- **Hívás várakoztatás**
Nem kell tartania attól, hogy elmulaszt egy fontos hívást, mialatt beszél. A hívás várakoztatás két rövid hangjelzéssel figyelmezteti, hogy valaki az Ön számát hívja. Válaszolhat a hívásra anélkül, hogy a előző beszélgetést befejezné.

Ha telefonja nem alkalmas a DIGIFON szolgáltatásokra, ügyfélszolgálatunkon nagy választékból vásárolhat. Ha többet szeretne tudni a DIGIFON szolgáltatásokról, hívja ügyfélszolgálati irodánkat!

A MATÁV KÉNYELMI SZOLGÁLTATÁSAI

FEHÉRKAKAS

Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.

Vecsés, Gammel József u. 6.

Tel.: 06-29-350-631, Tel/FAX.: 201-6111

Műszaki szolgáltatások

Számítógépek és hálózatok telepítése

Számítástechnikai eszközök javítása

Szerviz

Szaktanácsadás

Oktatás

Alapfokú számítástechnikai ismeretek

WORD szövegszerkesztő

WINDOWS

WORD for WINDOWS

Nyomdai szolgáltatások

Reklámfotók, reklámanyagok

Szórólapok készítése

Számítástechnikai segédanyagok

Irodabútorok, iroda berendezések

Irodagépek